

NIFU SKRIFTSERIE 15/2004

Pål Børing

Studiegjennomføring og studiefrafall ved høgskolene

© NIFU Norsk institutt for studier av forskning og utdanning
Hegdehaugsveien 31, 0352 Oslo

NIFU skriftserie 15/2004
ISSN 0808-4572

For en presentasjon av NIFUs øvrige utgivelser, se www.nifu.no

Forord

Denne rapporten omhandler studiegjennomføring og studiefracfall blant studenter ved tre- og fireårige høgskoleutdanninger. Prosjektet er finansiert av Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD). Datamaterialet består av personer som startet én av åtte utvalgte utdanninger på høgskolenivå enten i 1994 eller 1995, og vi følger denne gruppen frem til høsten 2000, som er sluttåret i observasjonsperioden. De utdanningsgruppene vi fokuserer på er førskolelærere, lærere, siviløkonomer, ingeniører, sykepleiere, vernepleiere, barneverns- og sosionomer.

Formålet med rapporten er å beskrive hvordan studiegjennomføringen ved høgskolestudier var forut for innføringen av Kvalitetsreformen. Dette vil kunne tjene som sammenligningsgrunnlag for senere analyser etter at Kvalitetsreformen har virket i noen år.

Ellers er formålet med rapporten todelt: Vi undersøker hvor stor andel av studentene ved de utvalgte studiene som fullfører eller avbryter sin utdanning, og hvor stor andel av studentene som fortsatt er registrert i sin utdanning mot slutten av observasjonsperioden. Dernest undersøker vi hvilke forhold eller faktorer som har betydning for at enkelte studenter ved de utvalgte studiene enten fullfører eller avbryter sin påbegynte utdanning.

Rapporten er utarbeidet av Pål Børing, Liv Anne Støren, Per Olav Aamodt og Vibeke Opheim har gitt kommentarer til tidligere utkast av denne rapporten. Prosjektleder har vært Liv Anne Støren.

Oslo, juni 2004

Petter Aasen
Direktør

Liv Anne Støren
Forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
Fullføring og studiefrafall	7
Beskrivende analyser av utvalget	7
Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter	8
1 Innledning	11
1.1 Kort omtale av tidligere prosjekter	11
1.2 Fokus i vår analyse	12
1.3 Beskrivende analyser	13
1.4 Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter	14
1.5 Gangen i rapporten	14
2 Problemstillinger ved beregninger av sannsynligheten for fullføring og frafall	15
2.1 Individuelle kjennetegn	15
2.2 Institusjonelle forhold	17
2.3 Uobserverte personkjennetegn	18
2.4 Startåret på utdanningen	18
3 Datagrunnlag og definisjoner	19
3.1 Utvalget av utdanningsgrupper	19
3.2 Ekskluderer BI-siviløkonomer fra utvalget	20
3.3 Definisjon av fullføring	20
3.4 Definisjon av frafall (eller avbrudd)	21
3.5 Definisjon av antall bruddår (eller hvileår)	21
3.6 Bakgrunnsvariabler	22
4 Beskrivende analyser av utvalget	23
4.1 Kjønn	24
4.2 Alder	26
4.3 Sosial bakgrunn	27
4.4 Høgskoletype og studiefylke	29
4.5 Antall bruddår	29
4.6 Fullføring og frafall	30
5 Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter...	41
5.1 Alle utvalgte studiegrupper	42
5.2 De kvinnedominerte utdanningsgruppene	49
5.3 Siviløkonomstudiet	53
5.4 Ingeniørstudiet	54
Referanser	57

Sammendrag

Denne rapporten fokuserer på studiegjennomføring og studiefrafall ved utvalgte høyskolestudier. I analysen har vi valgt ut følgende 8 studier: utdanning for førskolelærere, allmennlærere, siviløkonomer, ingeniører, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer. Allmennlærere gjennomgår en fireårig utdanning, og det gjorde også siviløkonomene i den perioden vi ser på. De øvrige studiene er treårige. Dataene vi benytter omfatter alle personer som fullførte en videregående utdanning våren 1994, og som enten høsten 1994 eller høsten 1995 startet på ett av de utvalgte studiene. Observasjonsperioden i analysen strekker seg frem til høsten 2000.

Fullføring og studiefrafall

For hver student i utvalget, identifiserer vi tre mulige utfall i rapporten:

- (A) Man fullfører sin påbegynte utdanning innenfor vår observasjonsperiode.
- (B) Man avbryter sin påbegynte utdanning (dvs. studiefrafall), og gjenopptar ikke den først påbegynte utdanningen innenfor observasjonsperioden.
- (C) Ved utgangen av vår observasjonsperiode er man fortsatt registrert i sin påbegynte utdanning.

Beskrivende analyser av utvalget

Første del av rapporten presenterer beskrivende analyser av de totalt 5.987 studentene som inngår i materialet. Det er totalt sett flere kvinner enn menn i utvalget (58 prosent), men det er store forskjeller i kvinneandelen mellom studiene. Førskolelærere, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer har en kvinneandel som er minst 80 prosent. Kun blant siviløkonomer og særlig ingeniører er menn i flertall, med en kvinneandel på henholdsvis 41 og 13 prosent. Kjønnfordelingen er jevnest for siviløkonomene.

52 prosent av studentene i utvalget er 20 år eller yngre når de starter sin utdanning, men denne andelen varierer betydelig mellom studiene. For siviløkonomene er den tilsvarende andelen hele 86 prosent, mens for vernepleierne og sosionomene gjelder dette henholdsvis 33 og 35 prosent.

Ser vi på studentenes sosiale bakgrunn målt ved foreldrenes utdanningsnivå, finner vi at siviløkonomstudentene er den studentgruppen som har høyest an-

del foreldre med høyere utdanning (68 prosent). Flere av de kvinnedominerte utdanningsgruppene har betydelig lavere andeler foreldre med høyere utdanning.

Av alle studentene i utvalget fullfører 67 prosent sin valgte utdanning, mens 29 prosent avbryter denne utdanningen. De resterende 4 prosent er fortsatt registrert ved dette studiet mot slutten av vår observasjonsperiode. Det er imidlertid store forskjeller mellom studiene. Alle de kvinnedominerte utdanningsgruppene har høye fullføringsandeler. Blant sykepleierstudentene fullfører hele 87 prosent av gruppen. Ifølge våre data har ingeniørene lav fullføringsandel (56 prosent), noe som har sammenheng med at en stor andel av denne gruppen avbryter studiet (39 prosent).

Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter

I andre del av rapporten kontrollerer vi for en rekke bakgrunnsvariabler som inngår i datamaterialet. Formålet med denne delen er å undersøke om ulike bakgrunnsvariabler har betydning for sjansene for å fullføre eller avbryte en utdanning, relativt til det å være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperioden.

Verken kjønn eller sosial bakgrunn (målt ved foreldrenes utdanningsnivå) har statistisk sikker betydning for sjansene for å fullføre eller avbryte en påbegynt utdanning. Alder har derimot betydning for studiegjennomføring: Jo eldre man er når man starter sin utdanning, jo lavere sjanser for å fullføre utdanningen – isolert sett.

Beregningsresultatene viser at også etter kontroll for bakgrunnsvariabler, har de som velger en kvinnedominert utdanning en høyere sannsynlighet for å fullføre enn de som velger en ingeniøruddanning. Både førskolelærerstudentene, sykepleierstudentene, vernepleierstudentene, barnevernspedagogstudentene og sosionomstudentene, har høyere sjanser for å fullføre enn ingeniørene.

Siviløkonomene har både lavere fullførings- og frafallssannsynlighet enn ingeniørstudentene, noe som har sammenheng med at denne gruppen har den største andelen studenter som er registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperioden (28 prosent). De har også lengst utdanning og kortest observasjonsperiode, ved at forholdsvis flere av dem enn i de øvrige utdanningsgruppene utsatte studiet ett år og begynte i 1995.

Det er her viktig å understreke at vi i disse beregningene ser på fullføring og frafall ved utvalgte studier (vs. det å være registrert i et studium ved utgangen av

observasjonsperioden), og uttaler oss ikke noe om hva studentene foretar seg etterpå. De kan for eksempel godt forsette en annen utdanning etter at de har fullført eller avbrutt sin påbegynte utdanning. Studentene i utvalget omfatter heller ikke alle studenter som begynte ved ett av de utvalgte studiene, men kun de som fullførte videregående opplæring våren 1994.

1 Innledning

I denne rapporten skal vi fokusere på studiegjennomføring og studiefrafall ved høyskolestudier. Formålet med rapporten er å beskrive hvordan studiegjennomføringen ved høyskolestudier var forut for innføringen av Kvalitetsreformen. Dette vil kunne tjene som sammenligningsgrunnlag for senere analyser etter at Kvalitetsreformen har virket i noen år.

Formålet er ellers todelt:

- 1) **Beskrivende analyser:** Vi gir en beskrivende analyse av studentene ved høyskolestudier. Dette innebærer at vi vil undersøke hvor stor andel av studentene ved disse studiene som fullfører eller gjennomfører sin igangværende utdanning, hvor stor andel av studentene som avbryter sin utdanning, og andelen studenter som fortsatt er registrert ved studiet mot slutten av observasjonsperioden. De som avbryter utdanningen kan enten forlate utdanningssystemet, eller de kan starte en annen type utdanning. I den beskrivende analysen vil vi også undersøke hvordan studentene er sammensatt med hensyn til kjennetegn som kjønn, alder, sosial bakgrunn og studiefylke.
- 2) **Statistiske beregninger:** Vi undersøker hvilke forhold eller faktorer som bidrar til at studenter enten fullfører eller avbryter sin påbegynte utdanning. Dette innebærer at vi vil undersøke om for eksempel kjønn, alder eller sosial bakgrunn har betydning for utfallet av et studium.

Datamaterialet vi benytter består av personer som fullførte en videregående utdanning våren 1994, og som deretter enten høsten 1994 eller høsten 1995 startet en bestemt tre- eller fireårig utdanning ved en høyskole (enten en statlig, privat eller vitenskapelig høyskole). Vi følger denne gruppen av studenter frem til høsten 2000, som er sluttåret i observasjonsperioden. Ettersom dette dekker en periode på hele 6 år, gir dette en god mulighet til å studere bevegelser innenfor utdanningssystemet for denne gruppen.

1.1 Kort omtale av tidligere prosjekter

Det anvendte datamaterialet er tidligere benyttet av Roedelé og Aamodt (2001), Aamodt (2001, 2002), Opheim (2001), Opheim og Støren (2001) og Næss (2003).¹ Roedelé og Aamodt (2001) ser på studiemobilitet innen høyere utdanning, dvs. studentenes mobilitet mellom høyere utdanningsinstitusjoner.

Aamodt (2001) ser på studiegjennomføring og studiefravall både på universitets- og høghskolenivå, samt studiemobilitet mellom høghskoler og universiteter. I sin analyse ser Aamodt (2001) blant annet spesielt på følgende utdanningsgrupper på høghskolenivå: førskolelærerstudenter, allmennlærerstudenter, ingeniørstudenter og sykepleierstudenter.

Opheim (2001) belyser grad av studiefravall innen høyere utdanning blant ungdom med innvandrerbakgrunn. I tillegg undersøkes om det er forskjeller i fravallsmønsteret mellom ungdom med innvandrerbakgrunn og ungdom med majoritetsbakgrunn. I rapporten foretas en inndeling av fagområder innen høyere utdanning, men høghskolestudier er ikke undersøkt særskilt.

Opheim og Støren (2001) ser på rekrutteringen til høyere utdanning blant ungdom med innvandrerbakgrunn, og sammenligner disse med ungdom med majoritetsbakgrunn. I tillegg til å undersøke overganger mellom videregående opplæring og høyere utdanning, undersøkes også rekruttering til og progresjon i videregående opplæring, samt utdanningsaspirasjoner og prestasjonsnivå i videregående opplæring. Rapporten sammenligner blant annet valg av fagfelt innen høyere utdanning mellom innvandrere og etnisk norske studenter, men foretar ingen inndelinger i ulike høghskolestudier.

I Aamodt (2002) er fokus rettet mot studiemobilitet til og fra Universitetet i Oslo (UIO). Ulike former for mobilitet beskrives i rapporten, og det undersøkes spesielt om UIO mottar studenter som har fullført en utdanning ved en høghskole.

Næss (2003) kartlegger studieprogresjon, studieeffektivitet og fravall ved de frie fagstudiene ved universitetene. Dette omfatter i første rekke de historisk-filosofiske, samfunnsvitenskapelige og matematisk-naturvitenskapelige fakultetene. I tillegg er de juridiske fakultetene ved universitetene inkludert i analysen.

1.2 Fokus i vår analyse

En viktig forskjell mellom vår analyse og tidligere rapporter er lengden på observasjonsperioden. I Roedelé og Aamodt (2001) og Aamodt (2001, 2002) følges gruppen av studenter frem til og med året 1998, mens Opheim (2001) følger studentgruppene frem til og med 1999. I likhet med analysen i Næss (2003), er 2000 sluttåret i vår observasjonsperiode. Dette innebærer at vi har bedre mulig-

¹ Hovedresultatene fra Aamodt (2001), Opheim (2001), og Opheim og Støren (2001), er oppsummert i Opheim (2001), kapittel 4.

het enn i tidligere rapporter til å undersøke om høgstulestudenter fullfører sin igangværende utdanning eller ikke.

I likhet med Aamodt (2001) skal vi betrakte utdanningsgrupper ved høgstulelone (inklusive vitenskapelige høgstulekoler), men vil inkludere flere høgstulestudier i analysen enn de som er anvendt i denne tidligere rapporten. De utdanningene som vi tar utgangspunkt i, er de fireårige (normert tid) studiene for allmennlærere og siviløkonomer, samt de treårige studiene for førskolelærere, ingeniører, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer.

Felles for disse studiene er:

- (i) Studentene må følge bestemte studieløp, med relativt begrensede valgmuligheter underveis. Dette i motsetning til frie fagstudier, som studeres i Næss (2003), som gir en høy grad av valgmulighet underveis i studiene.
- (ii) Det er en relativt klarere kobling mellom de utdanningene som vi ser på og yrkesvalg, sammenlignet med for eksempel frie fagstudier. Høgstuleutdanningene leder som regel frem til et bestemt type yrke, mens denne koblingen ikke er så klar for frie fagstudier. Siviløkonomstudiet kan sies å stå i en mellomstilling.

1.3 Beskrivende analyser

Som det fremgikk innledningsvis i dette kapitlet, er ett av formålene med denne rapporten å gi en beskrivende analyse av det datamaterialet som vi anvender. Det henvises til kapittel 4. Først vil vi kartlegge sammensetningen av studentgruppen ved hvert av de valgte studiene med hensyn til ulike personkjenner som kjønn, alder, sosial bakgrunn (målt ved foreldrenes utdanningsnivå) og studiefylke. Hvordan er for eksempel kjønns- og alderssammensetningen for hvert studium? Hva slags utdanningsnivå har foreldre deres? Og i hvilke fylker er det de studerer?

Dernest vil vi undersøke hvor stor andel av studentene ved de utvalgte studiene som fullfører sin påbegynte utdanning, andelen studenter som avbryter sin utdanning, og andelen studenter som fortsatt er registrert i utdanningen ved utgangen av observasjonsperioden. Fullfører for eksempel sykepleiere i større grad enn siviløkonomer?

1.4 Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter

Sammensetningen av personer med hensyn til personkjennetegn kan variere mellom ulike studier. Vi vet for eksempel at det er flere kvinner enn menn innen helse- og sosialfag, mens menn utgjør flertallet blant siviløkonom- og ingeniørstudentene. I tillegg viser det seg at alderssammensetningen varierer betydelig mellom de utdanningsgruppene som vi betrakter. For eksempel er siviløkonomstudentene yngre enn studentene innen helse- og sosialfagene. Dessuten har helse- og sosialfagsstudentene en lavere andel foreldre med høyere utdanning (som vi anvender som mål på sosial bakgrunn), sammenlignet med siviløkonomene.

Slike forskjeller i personkjennetegn kan ha betydning for eventuelle forskjeller i sannsynligheten for å fullføre/avbryte ulike studier. Vi skal derfor også kontrollere for slike personkjennetegn når vi undersøker forskjeller mellom studiene med hensyn til fullføring og frafall.

Når vi på denne måten kontrollerer for ulike bakgrunnskjenntegn, kan vi uttale oss om bestemte kjennetegn påvirker sannsynligheten for fullføring eller frafall. Resultatene fra disse statistiske beregningene er presentert i kapittel 5. Eksempler på spørsmål her er: Har sykepleierstudenter en høyere fullførings-sannsynlighet enn ingeniørstudenter, kontrollert for kjønn, alder, osv.? Er frafallssannsynligheten høyere for siviløkonomstudenter enn for sykepleierstudenter? Og hvilken betydning har for eksempel kjønn, alder og sosial bakgrunn på fullførings- og frafallssannsynligheten ved ulike studier?

De bakgrunnsvariablene vi vil anvende i analysen for å beregne fullførings- og frafallssannsynligheter, er kjønn, alder, foreldrenes høyeste fullførte utdanning (som anvendes som mål på sosial bakgrunn), type studium, studiefylke, og startåret (dvs. om en person starter en utdanning høsten 1994 eller høsten 1995).

1.5 Gangen i rapporten

I kapittel 2 vil vi gi en presentasjon av ulike problemstillinger i tilknytning til beregninger av frafalls- og fullføringssannsynligheter. Kapittel 3 gir en redegjørelse for datagrunnlaget, samt de definisjonene som vi har lagt til grunn for analysen. I kapittel 4 skal vi foreta en beskrivende analyse av studentene i utvalget. I kapittel 5 skal vi beregne sannsynligheten for frafall og fullføring for våre valgte utdanningsgrupper, ved å kontrollere for alle bakgrunnsvariabler.

2 Problemstillinger ved beregninger av sannsynligheten for fullføring og frafall

I dette kapittelet vil vi gi en presentasjon av ulike problemstillinger som vil ligge til grunn for analysen i kapittel 5, hvor vi skal foreta beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter for de utvalgte studiene. Det spørsmålet vi skal forsøke å belyse er: Hvilke faktorer eller forhold vil ha betydning for om en gruppe av studenter enten skal fullføre eller avbryte en bestemt utdanning som de har begynt på? Med «fullført» menes her at et påbegynt studium leder frem til en fullført utdanning innenfor vår observasjonsperiode, som dekker en periode på 6 år. Med «avbrudd» eller «fracfall» menes at man ikke er registrert med sin påbegynte utdanning mot slutten av observasjonsperioden, og at man heller ikke har fullført utdanningen innenfor denne perioden. Det henvises her til kapittel 3 for mer presise definisjoner av fullføring og frafall for våre utvalgte studier.

En rekke forhold eller faktorer vil kunne ha betydning for sjansene for å fullføre eller avbryte en utdanning. Dette kan være faktorer som individuelle kjennetegn, institusjonelle forhold, økonomiske forhold, samt hvilket år utvalget av studenter starter en utdanning.

2.1 Individuelle kjennetegn

Alder kan tenkes å ha betydning for gjennomføring av en utdanning på flere måter: Eldre studenter vil oftere ha flere familieforpliktelser enn yngre studenter. Dette kan bety at eldre studenter i større grad «tvinges til å velge» inntekts-givende arbeid på bekostning av studiet, noe som kan innebære at eldre studenter har lavere fullføringssjanser enn yngre studenter. På den annen side kan eldre studenter føle, alt annet likt, at de ikke har tid til å «somle bort» semestre. De som må finansiere studiet selv, ved siden av at deres økonomiske forpliktelser kanskje er store, vil muligens i større grad prøve å unngå kostbare studieomveier forårsaket av for eksempel faglige feilvalg. Dette kan føre til mer rettlinjede studieløp, og kanskje en større prioritering av studiet på bekostning av fritiden. En 25-åring kan også ha klarere studiemål, og være mer faglig moden enn en 19-åring, noe som kan ha betydning for studiegjennomføring (Berg 1997).

Næss (2003) finner at økende alder har en negativ effekt på fullførings-sannsynligheten og en positiv effekt på frafallssannsynligheten for studenter ved de

frie fagstudiene ved universitetene. Vi skal undersøke (i kapittel 5) om tilsvarende gjelder for høskolestudenter.

Det å få barn under studietiden, med påfølgende tidsbelastninger knyttet til omsorgsoppgaver, har ofte vært trukket fram for å belyse kvinners studiesituasjon. Berg og Aamodt (1987) anvendte data om studentenes tid brukt på ulike aktiviteter, og fant at i studentpopulasjonen totalt var det flere kvinnelige studenter med barn enn mannlige studenter med barn. Blant studentene som hadde barn, viste det seg at studentmødrene i langt større grad enn studentfedrene brukte tid på omsorgsarbeid. Studentfedrene hadde på den annen side tilsvarende økte forpliktelser knyttet til inntektsgivende arbeid, sammenlignet med de mannlige barnløse studentene. Både ulike studievalg og tendensen til at kvinner velger å kombinere studiet med omsorgsforpliktelser kan reflektere kjønns-spesifikke prioriteringer, som kan få betydning for studieløpet. Næss (2003) finner imidlertid i sin analyse at kjønn ikke har noen signifikant effekt verken på sannsynligheten for å fullføre eller avbryte et fagstudium ved universitetene. Vi skal i denne rapporten undersøke om dette også gjelder for høskolestudentene.

Den enkeltes sosiale bakgrunn, her målt ved foreldrenes høyeste fullførte utdanning, vil også kunne ha betydning for utfallet av en utdanning. For det første er det godt dokumentert at barn fra ressurssterke familier oftere tar høyere utdanning enn andre. Jo høyere opp i utdanningssystemet man kommer, jo større er de sosiale forskjellene (se for eksempel Knudsen, Sørensen og Aamodt 1993). Aamodt og Stølen (2003) finner at blant ungdommene som var 19 år i 1995, var det flere enn 8 av 10 som begynte i høyere utdanning dersom far har høyere grads universitetsutdanning, mens det var færre enn 1 av 5 dersom far ikke hadde mer enn grunnskole. Dette innebærer at sannsynligheten for å begynne i høyere utdanning var mer enn 4 ganger høyere dersom far har høyere grads universitetsutdanning, sammenlignet med det tilfellet der far kun har grunnskole. Forskjellen er ifølge Aamodt og Stølen (2003) enda klarere dersom vi skiller mellom de som begynte ved et universitet og en høskole, med størst sosial forskjell for universitetsstudiene.

For det annet kan man forvente at studenter fra lavstatusfamilier ikke mottar like mye økonomisk støtte hjemmefra som studenter fra høystatusfamilier. Barn med høyt utdannede foreldre kan også i større grad motta faglig stimuli enn barn med lavt utdannede foreldre. I tillegg vil studenter med høyt utdannede foreldre kunne føle et sterkere sosialt press til å fullføre studiet enn andre.

Næss (2003) finner imidlertid at sosial bakgrunn ikke har en signifikant effekt på fullførings- og frafallssannsynligheten i hans undersøkelse av universitetsstudenter. I Aamodt (2001) finner man at for studenter som startet ved et

universitet i 1994, er frafallet etter et år lavest for de som har foreldre med høyere utdanning. Denne effekten er svakere for de studentene som startet ved et universitet i 1997, mens når det gjelder høyskolestudenter finner Aamodt (2001) ingen sammenheng mellom frafall og sosial bakgrunn verken for 1994- eller 1997-kullet.

2.2 Institusjonelle forhold

Det foreligger også institusjonelle restriksjoner i utdanningssystemet. Dette kan være av stor viktighet for å forklare studiegjennomstrømning. Med «institusjonelle forhold» siktes her til to forhold: For det første forekommer det institusjonelle restriksjoner når det gjelder opptak til høyere utdanning i et bestemt studium, slik at muligheten for å fullføre en utdanning blant annet vil avhenge av rasjoneringsgraden og -metoden av studieplasser. Ved stor rasjoneringsgrad vil man forvente en høyere fullføringssannsynlighet av en utdanning enn ved en lavere rasjoneringsgrad – isolert sett. Dette fordi utvelgelsen av studenter trolig i større grad vil være basert på tidligere oppnådde resultater fra annen utdanning (inklusive videregående opplæring) jo høyere rasjoneringsgraden er, noe som vil kunne ha betydning for studentenes muligheter til å fullføre de studiene som de starter på. Sammenhengen er antakelig ikke entydig, ettersom andre forhold som motivasjon og arbeidsvaner vil ha betydning for studiegjennomføring (Berg 1997).

For det andre vil muligheten for fullføring, basert på egne valg, være sterkt knyttet til enkelte studier (se Aamodt og Terum 2003). Ingeniørstudenter fortsetter, for eksempel, ofte til sivilingeniørstudiet, mens slike overganger forekommer i mindre grad blant øvrige studenter.

I analysen vil vi prøve å ta hensyn til rasjoneringsgraden til de utvalgte studiene, ved å benytte informasjon om hvilken utdanning hver enkelt student har valgt, samt hvilket fylke den enkelte studerer (dvs. studiefylke). Det datasettet som anvendes inneholder imidlertid ingen opplysninger om karakterer, siden Statistisk sentralbyrås utdanningsregistre ikke inneholder slik informasjon.

2.3 Uobserverte personkjennetegn

Vi understreket i avsnitt 2.1 at sannsynligheten for fullføring og frafall vil avhenge av personlige kjennetegn som for eksempel kjønn, alder og foreldrenes utdanningsnivå. I analysen vår kan vi ta hensyn til forskjeller i slike observerte

og målte individkjennetegn. Men etter at det er kontrollert for slike kjennetegn, kan det også være uobserverte forskjeller i individkjennetegn (eller det som betegnes «uobservert heterogenitet» eller «uobservert seleksjon») som har betydning for studentenes muligheter for å fullføre eller avbryte en utdanning. Typiske eksempler vil være talenter, ferdigheter, evner og motivasjon.

Det er også grunn til å tro at økonomiske forhold, som egen inntekt og foreldrenes inntekt, vil være av betydning for sjansene for å fullføre og avbryte en utdanning. Ettersom datamaterialet ikke inneholder opplysninger om økonomiske forhold, vil dette representere uobserverte personkjennetegn i vår analyse. Dessuten er det grunn til å tro at de valgte studentene selv foretar seg før de starter en utdanning, samt hvilke resultater (dvs. karakterer) de oppnår under studietiden, vil være viktige uobserverte individuelle forklaringer for sjansene for fullføring og frafall. Som en beregningsmessig forenkling vil vi i denne rapporten se bort fra eventuelle effekter av uobservert heterogenitet.

2.4 Startåret på utdanningen

Som bakgrunnsvariabel vil vi i tillegg gjøre bruk av en variabel som angir om en person startet en utdanning enten høsten 1994 eller høsten 1995. Dette kan begrunnes slik: For de studentene som startet en utdanning i 1995, er observasjonsperioden noe kortere enn for de som startet i 1994. Dette vil kunne påvirke sjansene for å fullføre utdanningen. De fleste av disse burde imidlertid også ha kunnet fullført en tre-fireårig høyskoleutdanning innen sommeren 2000.

3 Datagrunnlag og definisjoner

3.1 Utvalget av utdanningsgrupper

I analysen skal vi anvende et datasett som er innhentet fra Statistisk sentralbyrås utdanningsregistre. Datasettet består av en datafil som omfatter alle personer som fullførte en videregående utdanning våren 1994, og som gir en beskrivelse av deres senere utdanningsaktiviteter. Observasjonsperioden strekker seg fra høsten 1994 frem til og med høsten 2000. Det at man fullførte en videregående utdanning, innebærer at man enten fullførte en allmennfaglig studieretning, eller en yrkesfaglig studieretning, dvs. et 12-årig skoleløp.

Det opprinnelige datamaterialet består av totalt 64.380 personer. Ettersom utvalgskriteriet er at en person har avsluttet en utdanning på klassetrinn 12 i 1994, inkluderes også personer i materialet som ikke har gått et sammenhengende treårig opplæringsløp, samt personer som på ulikt vis har skaffet seg kompetanse på dette nivået i 1994. Dette innebærer at vi ikke har med personer i høyere utdanning i perioden 1994–2000 som hadde fullført videregående opplæring i 1993 eller tidligere.

For hver person i datamaterialet har vi opplysninger om eventuelle studier hvert høstsemester i observasjonsperioden. I tillegg har vi informasjon fra hvert vårsemester om en person har avlagt en eksamen frem til og med 2000.

Fra dette datagrunnlaget har vi trukket et utvalg bestående av alle personer som startet ett av følgende 8 studier enten høsten 1994 eller høsten 1995: førskolelærerutdanning, allmennlærerutdanning, siviløkonomutdanning, ingeniørutdanning, sykepleierutdanning, vernepleierutdanning, barnevernspedagogutdanning og sosionomutdanning. Allmennlærerstudiet er fireårig, og det var også siviløkonomstudiet i den perioden vi betrakter. De øvrige studiene er treårige. Syv av de valgte studiene er høyskoleutdanninger, mens siviløkonomstudiet tas ved en vitenskapelig høyskole (Norges Handelshøyskole) eller ved statlige/private høyskoler. I vår analyse vil bare siviløkonomstudentene ved Norges Handelshøyskole være med (se avsnitt 3.2). Bruttoutvalget består av 6.262 personer.

Det er viktig å understreke at vi tar utgangspunkt i personer som startet i én av de nevnte utdanningene høsten 1994 eller høsten 1995. De personer som startet en slik utdanning i 1995, har hatt et venteår med en tilsvarende kortere observasjonsperiode enn de som startet i 1994. Enkelte av de studentene som startet i 1995 kan likevel ha vært registrert som studenter ved et annet type stu-

dium i 1994. For disse personene regner vi imidlertid året 1995 som deres startår i analysen hvis de startet en av de nevnte utdanningene dette året.

For personer som eventuelt var registrert med to av våre utvalgte utdanninger i 1994 og 1995, tar vi utgangspunkt i første registrerte utdanning i observasjonsperioden: For slike personer settes altså startåret lik 1994. Det viser seg at for personer som startet én av de nevnte utdanningene enten i 1994 eller 1995, var under 1 prosent registrert med en annen enn den først valgte utdanningen året etter.

3.2 Ekskluderer BI-siviløkonomer fra utvalget

Med utgangspunkt i bruttoutvalget, viser det seg at fullføringsraten er lavest blant siviløkonomstudentene (kun 45 prosent), mens blant helse- og sosialfagene er fullføringsratene høye. Tallene for siviløkonomene varierer mye mellom BI, med 35 prosent som fullfører, og Norges Handelshøgskole, med 60 prosent. Vi antar at den lave fullføringsraten ved BI kommer av underregistrering. Det kan være slik at en del studenter får seg jobb før studiet er ferdig, og eventuelt gjør seg ferdig med studiene senere, uten at det er blitt registrert i statistikken. Etter det vi forstår, er det imidlertid også mangelfull rapportering til Statistisk sentralbyrå av kandidater som har fullført. NIFU har møtt samme problem når det gjelder NIFUs kandidatundersøkelser, og derfor er ikke BI med i disse undersøkelsene.

På grunn av denne usikkerheten velger vi å ekskludere siviløkonomstudenter som starter sin utdanning på BI fra utvalget, fordi vi antar at de ellers ville gitt et misvisende bilde av fullføringsraten blant siviløkonomstudentene. Hvis imidlertid siviløkonomstudentene ved BI faktisk har en lavere fullføringsrate enn andre siviløkonomstudenter, får vi et for høyt estimat på fullføringsraten blant siviløkonomstudentene når BI-studentene utelates. Vi anser dette som et mindre problem enn hvis vi har med BI-studenter med usikker registrering.

Ettersom BI-studentene ekskluderes fra utvalget, vil alle gjenværende siviløkonomstudenter starte sin utdanning på Norges Handelshøgskole. Nettoutvalget er på 5.987 personer.

3.3 Definisjon av fullføring

Med «fullføring» siktes her til at et studium leder frem til en fullført utdanning innenfor vår observasjonsperiode. For hvert vårsemester vil en fullført utdan-

ning for dem som har påbegynt et høskolestudium, være en fullført førskolelærerutdanning, ingeniørutdanning, barnevernspedagogutdanning, osv.

3.4 Definisjon av frafall (eller avbrudd)

Med «fracfall» (eller «avbrudd») menes at en student har vært registrert med sin igangværende utdanning (gjeldende et høstsemester) i løpet av 1994/1995–1998, men ikke har fullført denne utdanningen (i henhold til definisjonen i avsnitt 3.3), og er heller ikke registrert i utdanningen verken i 1999 eller 2000. Dette innebærer at de ikke er registrert med sin igangværende utdanning senere enn 1998.²

De øvrige personene, dvs. de som verken fullfører eller avbryter sin utdanning, er fortsatt registrert med utdanningen ved utgangen av observasjonsperioden. Merk at denne gruppen består av personer som er registrert med sin utdanning (som de påbegynte i 1994/1995) i 1999 eller 2000 (dvs. enten ett av disse årene eller begge år).

3.5 Definisjon av antall bruddår (eller hvileår)

I den beskrivende analysen i kapittel 4 skal vi også gjøre bruk av en variabel som fanger opp «antall bruddår» eller «antall hvileår». Med «antall bruddår» menes midlertidige avbrudd fra en utdanning innenfor observasjonsperioden, der man i slike perioder ikke er registrert med sin igangværende utdanning. Av datamaterialet fremgår at både personer som fullfører og personer som ikke fullfører, kan ha minst ett bruddår. Mulige grunner til at studenter har bruddår i sine valgte studieløp, kan for eksempel være at man midlertidig tar en annen utdanning enn sitt opprinnelige utdanningsvalg, midlertidige studier i utlandet, midlertidig inntektsgivende arbeid, eller at man får barn under utdanningen. Antall bruddår må for øvrig ikke forveksles med frafall (jamfør avsnitt 3.4).

For personer som fullfører sin påbegynte utdanning, settes antall bruddår lik antall år mellom fullføringsåret og startåret for denne utdanningen hvor man

2 Vår definisjon er noe strengere enn den som anvendes i Næss (2003), hvor definisjonen av studiefrafall relaterer seg til personer som ikke fullfører et fagstudium og som har minst ett bruddår i observasjonsperioden. I Opheim (2001) gjelder denne gruppen personer som ikke er registrert i observasjonsperiodens sluttår, dvs. året 1999, og som heller ikke fullfører en eller annen høyere utdanning. Forskjeller i definisjoner har imidlertid sammenheng med hvilke studentgrupper man betrakter. I Opheim (2001) tar man utgangspunkt i alle mulige typer høyere utdanning, mens Næss (2001) studerer de frie fagstudiene ved universitetene.

ikke er registrert med sin utdanning. Dette omfatter alle andre aktiviteter enn å fortsette sin valgte utdanning. For personer som ikke fullfører, er antall bruddår lik antall år mellom siste registrerte år og startåret for utdanningen hvor man ikke er registrert med denne utdanningen.

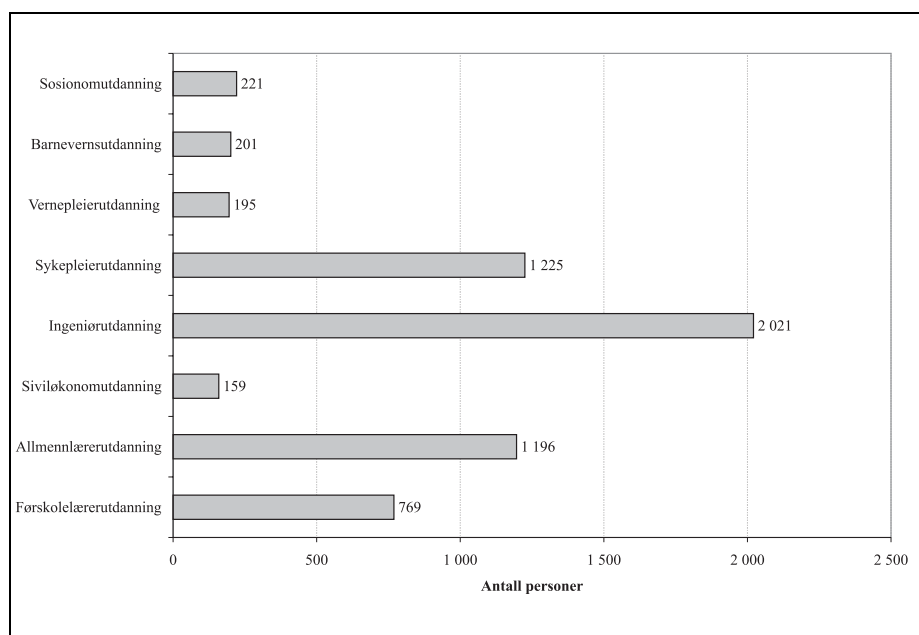
3.6 Bakgrunnsvariabler

De bakgrunnsvariablene vi vil anvende i analysen, fremgår av avsnitt 1.4. I beregningsmodellen er alle bakgrunnsvariabler tidskonstante, og tar de verdiene som gjelder i det året studentene startet sin utdanning (enten 1994 eller 1995). Dette innebærer at for en person som starter en utdanning i 1995, settes for eksempel verdien på aldersvariabelen lik alderen på personen dette året. Tilsvarende gjelder for alle de øvrige bakgrunnsvariablene som gjelder for denne personen. Beregningsmodellen er nærmere omtalt i kapittel 5.

4 Beskrivende analyser av utvalget

I dette kapitlet skal vi gi en beskrivende analyse av utvalget av studentene ved de 8 utdanningene som vi har valgt å fokusere på. I tråd med det som fremgår av avsnitt 3.6, refererer alle bakgrunnsvariablene i dette kapitlet seg til de verdiene som gjelder for den enkelte person i startåret for sin valgte utdanning.

Det fremgår av figur 4.1 og tabell 4.1 at av nettoutvalget på 5.987 personer, utgjør ingeniørstudenter den største utdanningsgruppen (2.021 personer, eller 34 prosent). Deretter følger sykepleierstudenter (1.225 personer, eller 20 prosent), allmennlærerstudenter (1.196 personer, eller 20 prosent), og førskolelærerstudenter (769 studenter, eller 13 prosent). De minste utdanningsgruppene i dette utvalget er: siviløkonomstudenter (159 personer, eller 3 prosent), vernepleierstudenter (195 personer, eller 3 prosent), barnevernspedagogstudenter (201 personer, eller 3 prosent), og sosionomstudenter (221 personer, eller 4 prosent). Den lave andelen siviløkonomstudenter har sammenheng med at BI-studentene ikke er med i utvalget (se avsnitt 3.2).

Figur 4.1 Studentene i utvalget fordelt etter utdanningsgrupper.

Tabell 4.1 viser også fordelingen mellom de som startet i 1994 og 1995. Flertallet av studentene startet en utdanning i 1994, og dette gjelder også for de fleste av studiene. Merk at 2/3 av ingeniørstudentene, som utgjør den største utdanningsgruppen, startet sin utdanning i 1994. Siviløkonomstudenter ser derimot i større grad ut til å utsette studiene ett år etter videregående opplæring. Det samme gjelder også i noen grad for vernepleierstudenter. Dette betyr noe for sannsynligheten for å fullføre innenfor observasjonsperioden. Ettersom en siviløkonomutdanning var på 4 år i den perioden vi betrakter, og siviløkonomstudentene i gjennomsnitt har kortest observasjonsperiode, kan dermed sannsynligheten for fullføring vise seg å være minst for denne gruppen. Dette skal vi kommentere nærmere i neste kapittel.

Tabell 4.1 Studentene i utvalget fordelt etter utdanningsgrupper og hvilket år man startet sin utdanning.

	Startår i 1994		Startår i 1995		Total	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Førskolelærerutdanning	393	11 %	376	15 %	769	13 %
Allmennlærerutdanning	628	18 %	568	23 %	1.196	20 %
Siviløkonomutdanning	60	2 %	99	4 %	159	3 %
Ingeniørutdanning	1.385	39 %	636	26 %	2.021	34 %
Sykepleierutdanning	740	21 %	485	20 %	1.225	20 %
Vernepleierutdanning	87	2 %	108	4 %	195	3 %
Barnevernsutdanning	118	3 %	83	3 %	201	3 %
Sosionomutdanning	134	4 %	87	4 %	221	4 %
Total	3.545	100 %	2.442	100 %	5.987	100 %

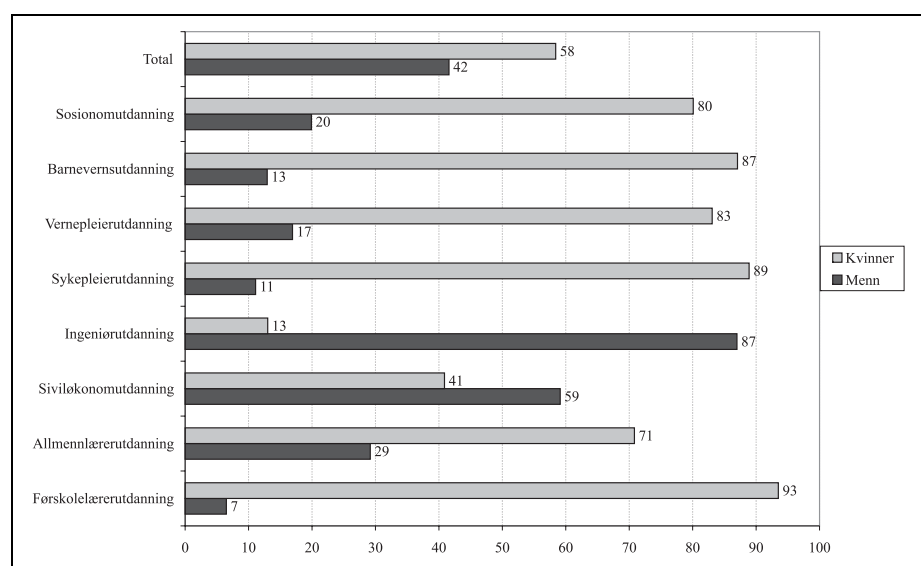
4.1 Kjønn

Kvinner utgjør flertallet av utvalget (58 prosent), men det er store forskjeller i kvinneandelen mellom utdanningsgruppene (se figur 4.2). Blant førskolelærere er kvinneandelen hele 93 prosent, blant sykepleiere er den 89 prosent, og blant sosialfagsstudentene ligger andelen mellom 80 og 87 prosent. Ikke overraskende er det flere menn enn kvinner blant ingeniører og siviløkonomer, men kjønnsfordelingen er likevel jevnest for siviløkonomene sammenlignet med de øvrige utdanningsgruppene. Blant ingeniørene er andelen kvinner kun 13 prosent. Av de åtte utdanningsgruppene er det altså bare siviløkonomstudiet som er tilnærmet «kjønnsnøytralt».

Av tabell 4.2 ser vi at fordelingen mellom kjønnene er noenlunde jevn hvis vi sammenligner studentene som startet i 1994 med de som startet i 1995, men kvinneandelen er noe høyere blant siviløkonomstudentene i 1994 enn i 1995. For sosionomstudentene er det noe flere kvinner med startår i 1995, sammenlignet med de som har startår i 1994.

Tabell 4.2 Studentene i utvalget fordelt etter kjønn og hvilket år man startet sin utdanning.

	Startår i 1994			Startår i 1995		
	Menn	Kvinner	Kvinneandelen	Menn	Kvinner	Kvinneandelen
Førskolelærerutdanning	29	364	93 %	21	355	94 %
Allmennlærerutdanning	179	449	71 %	170	398	70 %
Siviløkonomutdanning	31	29	48 %	63	36	36 %
Ingeniørutdanning	1.206	179	13 %	552	84	13 %
Sykepleierutdanning	88	652	88 %	48	437	90 %
Vernepleierutdanning	14	73	84 %	19	89	82 %
Barnevernsutdanning	15	103	87 %	11	72	87 %
Sosionomutdanning	30	104	78 %	14	73	84 %
Total	1.592	1.953	55 %	898	1.544	63 %

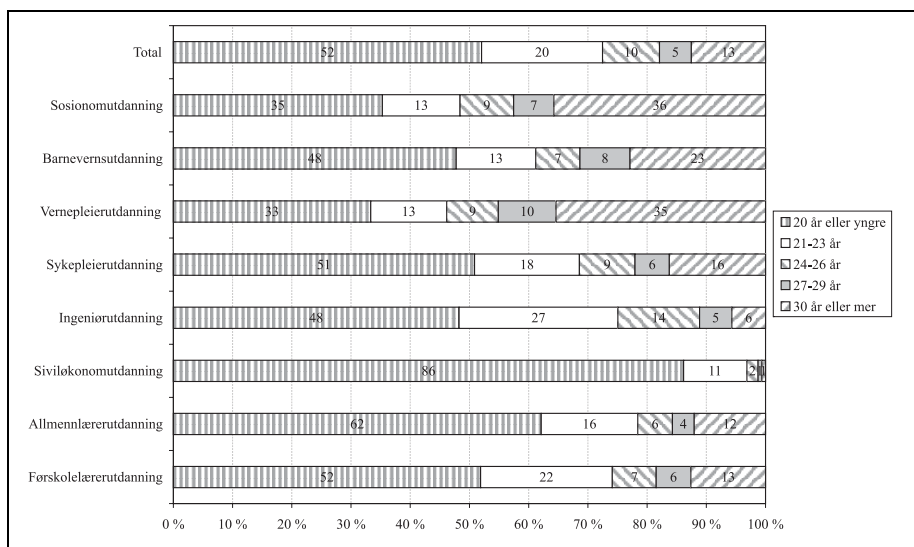

Figur 4.2 Studentene i utvalget fordelt etter kjønn.

4.2 Alder

Ifølge figur 4.3 er 52 prosent av studentene i utvalget 20 år eller yngre når de starter sin utdanning, og 87 prosent er under 30 år. 13 prosent av utvalget er 30 år eller mer ved studiestart. Det er store aldersforskjeller mellom studiene. Hele 86 prosent av siviløkonomstudentene er 20 år eller yngre når de begynner på studiet, mens denne andelen er lavest for vernepleierne og sosionomene (henholdsvis 33 og 35 prosent). Vernepleierne og sosionomene har også størst andel personer som er 30 år eller mer (henholdsvis 35 og 36 prosent). Kun 3 prosent av siviløkonomene er 30 år eller eldre ved start på studiet.

Det er igjen viktig å understreke at vi i denne rapporten kun ser på de personene som fullførte videregående opplæring våren 1994, og ikke alle studenter ved de ulike studiene. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser imidlertid at 43 prosent av alle nye studenter per 1. oktober 1994 eller 1995 var 20 år eller yngre, mens antall studenter i aldersgruppene 21–23 år, 24–26 år, og 27–29 år, var henholdsvis 27 prosent, 9 prosent, og 5 prosent. I tillegg var 16 prosent av nye studenter i denne perioden 30 år eller mer. Dette innebærer at aldersfordelingen for vårt utvalg ikke avviker mye fra totaltallene for alle nye studenter de aktuelle årene. Det er imidlertid en noe høyere andel av de yngste studentene (20 år eller yngre) og en noe lavere andel av de nest yngste studentene (21–23 år) i vårt utvalg enn blant totaltallene for alle nye studenter.

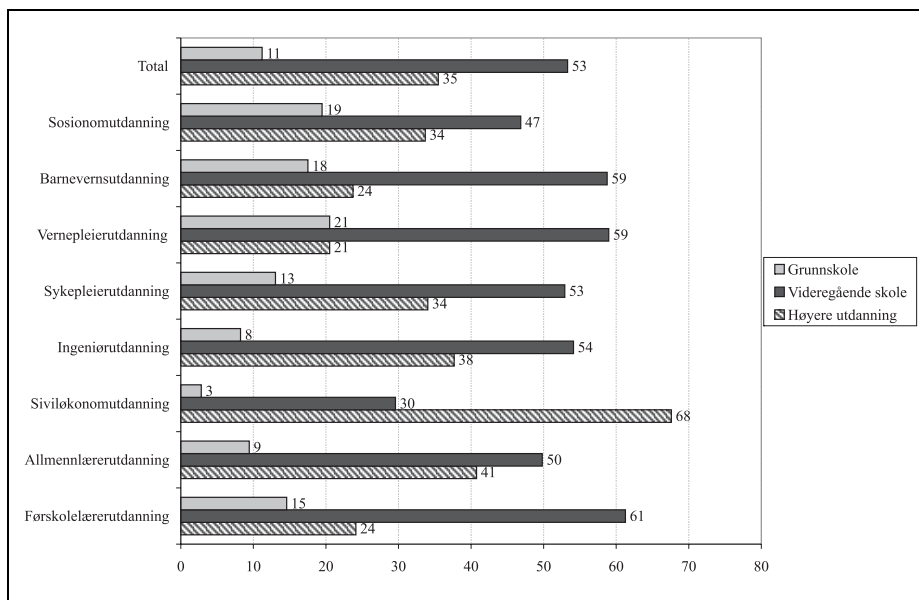
Figur 4.3 Studentene i utvalget fordelt etter alder (i det året de startet sin utdanning).

4.3 Sosial bakgrunn

I analysen vil vi bruke informasjon om foreldrenes høyeste fullførte utdanning som mål på sosial bakgrunn. I tillegg skal vi se på foreldrenes høyeste fullførte utdanning samlet, og ikke utdanningsnivået for hver av foreldrene. Det fremgår av figur 4.4 at siviløkonomstudentene har størst andel foreldre med høyere utdanning (68 prosent), dvs. at minst én av foreldrene har høyere utdanning enten av høyere eller lavere grad. Dernest kommer allmennlærerstudentene (41 prosent), og ingeniørstudentene (38 prosent). Blant vernepleierstudenter er den tilsvarende andelen lavest (21 prosent), men den er også relativt lav for førskolelærerstudenter og barnevernspedagogstudenter (begge 24 prosent).

Tabell 4.3 viser at andelen foreldre med høyere utdanning varierer noe mellom studenter som startet i 1994 og de som startet i 1995 på samme studie. For hver av utdanningsgruppene har de med startår i 1994 en lavere andel foreldre med høyere utdanning enn de med startår i 1995. Spesielt ser vi at 60 prosent av siviløkonomstudentene i 1994 har foreldre med høyere utdanning, mens dette gjelder for 72 prosent i 1995. For sykepleierstudentene i 1994 har 31 prosent foreldre med høyere utdanning, mens for 1995 gjelder dette for 39 prosent. Vi legger også merke til at blant barnevernspedagogstudentene har 20 prosent i 1994 foreldre med høyere utdanning som høyeste fullførte utdanning, mens i 1995 gjelder dette for 29 prosent.

Dette innebærer at det er en tendens til at den sosiale skjevheten er noe større (dvs. flere som har foreldre med høyere utdanning) blant dem som utsetter å starte på en av de utvalgte utdanningene ett år, sammenlignet med dem som starter rett etter avsluttet videregående utdanning. Vi kjenner imidlertid ikke årsaken til dette, eller om det er et tilfeldig resultat for dette utvalget av studenter.

Figur 4.4 Studentene i utvalget fordelt etter foreldrenes utdanningsnivå.

Tabell 4.3 Studentene i utvalget fordelt etter foreldrenes utdanningsnivå og hvilket år man starter sin utdanning (prosentandeler).

	Høyere utdanning		Videregående skole		Grunnskole	
	Startår i 1994	Startår i 1995	Startår i 1994	Startår i 1995	Startår i 1994	Startår i 1995
Førskolelærerutdanning	23	26	60	63	17	12
Allmennlærerutdanning	37	45	50	49	12	6
Siviløkonomutdanning	60	72	37	26	4	2
Ingeniørutdanning	37	38	54	54	9	7
Sykepleierutdanning	31	39	54	51	15	10
Vernepleierutdanning	19	22	57	60	24	17
Barnevernsutdanning	20	29	61	56	19	15
Sosionomutdanning	33	34	47	47	20	19
Total	34	38	54	53	13	9

4.4 Høgskoletype og studiefylke

Av datamaterialet viser det seg at med unntak av siviløkonomer, sykepleiere og vernepleiere, er alle de øvrige gruppene kun knyttet til statlige høyskoler i løpet av studietiden. Alle sykepleierstudentene starter likevel på en statlig høyskole i det året de startet sin utdanning. Det er også ytterst få sykepleierstudenter som har overgang til et annet studiested enn en statlig høyskole senere i studietiden (kun 3 personer), og disse har kun overgang til private høyskoler.

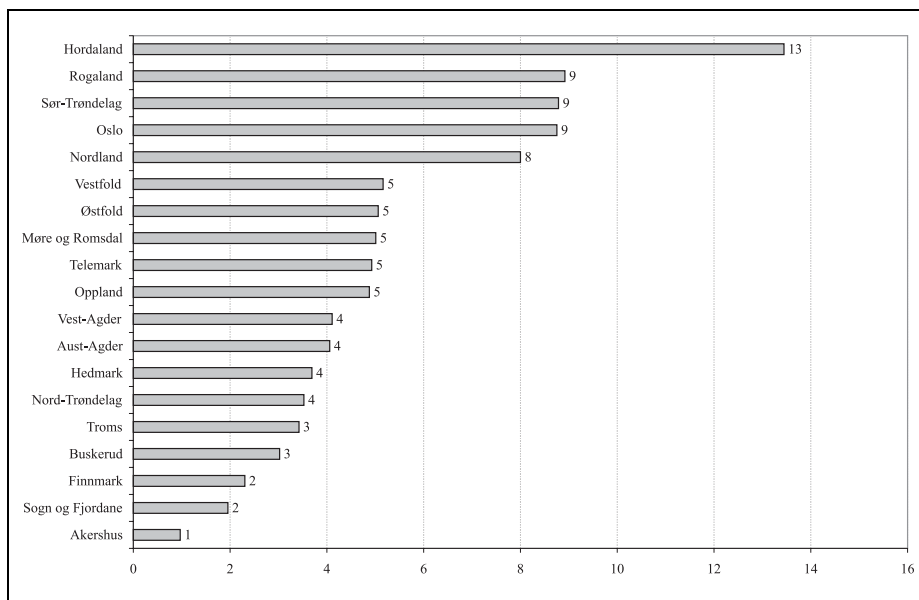
Blant vernepleierne starter 143 personer (73 prosent) sin utdanning på en statlig høyskole, mens 27 personer (14 prosent) starter sin utdanning på en privat høyskole. Når det gjelder de resterende 25 personene (13 prosent), mangler vi opplysninger om studiested i startåret for utdanningen.

Alle siviløkonomstudentene starter ved Norges Handelshøyskole. Dette har sammenheng med at BI-studentene er ekskludert fra utvalget. Det vises her til avsnitt 3.2.

Flest studenter i vårt utvalg er registrert ved et studiested med beliggenhet i fylkene Hordaland (13 prosent), Rogaland, Sør-Trøndelag og Oslo (alle med 9 prosent). Jmfør figur 4.5. Dette har sammenheng med at det er relativt mange studenter i vårt utvalg som i løpet av sin studietid først er knyttet til Høgskolen i Bergen (8,8 prosent), Høgskolen i Stavanger (7,4 prosent), Høgskolen i Sør-Trøndelag (8,8 prosent), og Høgskolen i Oslo (8,8 prosent). Færrest studenter er det i Akershus (1 prosent), Sogn og Fjordane og Finnmark (begge 2 prosent). Den lave andelen for Akershus har sammenheng med at BI-studentene er fjernet fra utvalget, mens Høgskolen i Sogn og Fjordane er eneste høyskole som inngår i dette fylket for vårt utvalg av studenter, med 2,0 prosent av samlet antall studenter.

4.5 Antall bruddår

I avsnitt 3.5 har vi definert antall bruddår eller hvileår som antall år som man ikke er registrert med sin utdanning, regnet fra startåret til siste år man er registrert med denne utdanningen. Av figur 4.6 ser vi at kun 14 prosent av utvalget har ett eller flere bruddår i løpet av studietiden, og de fleste av disse har kun ett bruddår. Blant allmennlærerstudentene har en femdel brudd i sin utdanning, blant ingeniørene gjelder dette 16 prosent, mens blant barnevernspedagogene er det kun 6 prosent som har brudd i utdanningen. Også blant siviløkonomstudentene, sykepleierstudentene, vernepleierstudentene og sosionomstudentene er det få med brudd i studietiden; 8 prosent i hver gruppe.

Figur 4.5 Studentene i utvalget fordelt etter studiefylke.

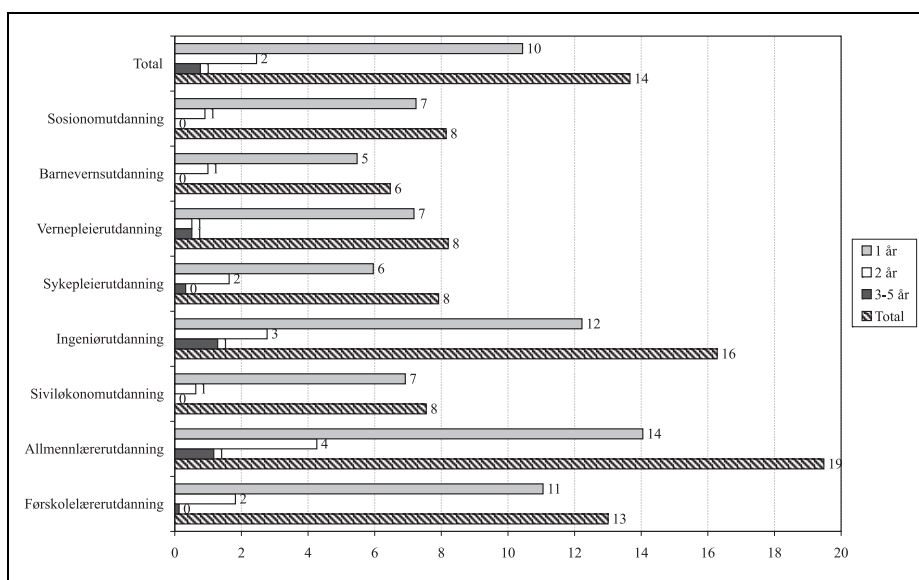
4.6 Fullføring og frafall

Figur 4.7 viser at 67 prosent av utvalget fullfører sin valgte utdanning innenfor vår observasjonsperiode, mens 29 prosent har frafall. De resterende 4 prosent er fortsatt registrert ved denne utdanningen de begynte på ved utgangen av observasjonsperioden.

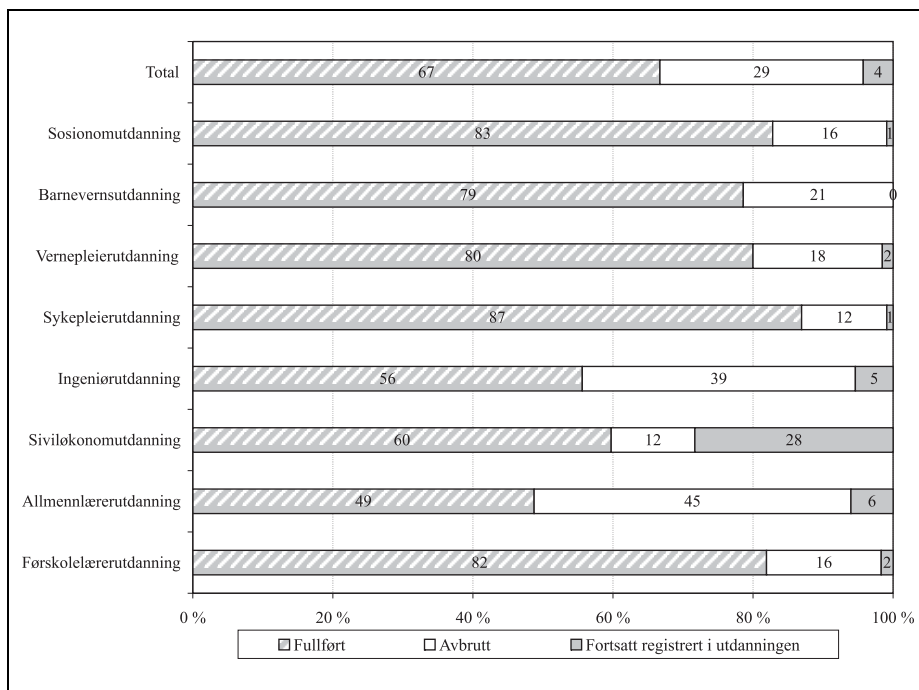
Det er store variasjoner mellom utdanningsgruppene. Vi ser at de kvinnedominerte utdanningsgruppene alle har høye fullføringsandeler. Blant sykepleierne fullfører hele 87 prosent av gruppen, blant sosionomene fullfører 83 prosent, og blant førskolelærerne er fullføringsandelen 82 prosent. De samme gruppene har følgende lavt studiefravall, mens allmennlærerne (45 prosent) og ingeniørene (39 prosent) har høyest studiefravall. Siviløkonomene og sykepleierne har lavest studiefravall (begge 12 prosent). Til gjengjeld er andelen som fortsatt er registrert ved utgangen av observasjonsperioden størst blant siviløkonomstudentene (28 prosent), mens 60 prosent av denne utdanningsgruppen fullfører.

Halvparten av allmennlærerne fullfører. Vi tar forbehold om hvorvidt registreringen av allmennlærerstudentene gir et helt dekkende bilde. Noe av grunnen til den relativt lave andelen skyldes ulike måter å organisere allmennlærerstudiet på, ved at de tre første årene utgjør selve lærerutdanningen, mens det

fjerde året brukes til faglig fordypning i et annet studium. Slike studenter vil følgelig bli registrert der og ikke nødvendigvis som lærerstudenter (Aamodt 2001). Den reelle fullføringsandelen er dermed trolig noe høyere.

Figur 4.6 Studentene i utvalget fordelt etter antall bruddår.

Figur 4.7 Studentene i utvalget fordelt etter fullføring, frafall eller om de fortsatt var studenter ved slutten av observasjonsperioden.

Tabell 4.4 viser forskjeller mellom menn og kvinner i andelen som fullfører og avbryter en utdanning ved de ulike studiene. De øvrige er fortsatt registrert i utdanningen ved slutten av observasjonsperioden. Vi ser at for nesten samtlige utdanningsgrupper avbryter de mannlige studentene i større grad enn de kvinnelige studentene. Kun når det gjelder siviløkonomstudiet, er studiefrafallet likt fordelt mellom kjønnene. Andelen menn som fullfører, er også mindre enn for kvinner, og dette gjelder for alle studier. Blant vernepleierstudentene fullfører imidlertid mennene i nesten like stor grad som de kvinnelige studentene.

I tabell 4.5 fremstilles de aldersmessige forskjellene mellom studiene når det gjelder andelen som fullfører og andelen som har avbrutt studiet. Det fremgår at den yngste aldersgruppen, 18–23 år, i større grad fullfører sin utdanning og i mindre grad avbryter utdanningen, sammenlignet med de mellom 24 og 30 år. Dette gjelder for alle studier, med unntak av sosionomstudiet.

Tabell 4.4 Studentene i utvalget fordelt etter fullføring og studiefrafall for menn og kvinner. Antall som fullfører og avbryter i forhold til det totale antallet innenfor hver utdanningsgruppe.

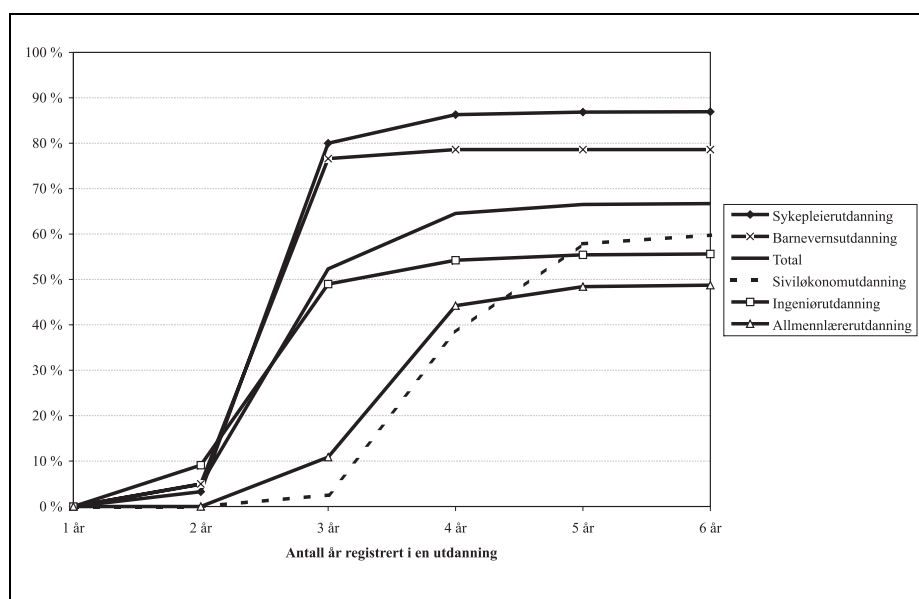
	Menn		Kvinner		Total	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Studiefrafall						
Førskolelærerutdanning	14	28 %	112	16 %	126	16 %
Allmennlærerutdanning	163	47 %	378	45 %	541	45 %
Siviløkonomutdanning	11	12 %	8	12 %	19	12 %
Ingeniørutdanning	704	40 %	84	32 %	788	39 %
Sykepleierutdanning	29	21 %	120	11 %	149	12 %
Vernepleierutdanning	7	21 %	29	18 %	36	18 %
Barnevernsutdanning	12	46 %	31	18 %	43	21 %
Sosionomutdanning	9	20 %	27	15 %	36	16 %
Total	949	38 %	789	23 %	1.738	29 %
Fullføring						
Førskolelærerutdanning	36	72 %	594	83 %	630	82 %
Allmennlærerutdanning	162	46 %	421	50 %	583	49 %
Siviløkonomutdanning	54	57 %	41	63 %	95	60 %
Ingeniørutdanning	959	55 %	165	63 %	1.124	56 %
Sykepleierutdanning	106	78 %	959	88 %	1.065	87 %
Vernepleierutdanning	26	79 %	130	80 %	156	80 %
Barnevernsutdanning	14	54 %	144	82 %	158	79 %
Sosionomutdanning	35	80 %	148	84 %	183	83 %
Total	1.392	56 %	2.602	74 %	3.994	67 %

Tabell 4.5 Studentene i utvalget fordelt etter fullføring og studiefrafall for ulike aldersgrupper (i det året de startet sin utdanning). Antall som fullfører og avbryter i forhold til det totale antallet innenfor hver utdanningsgruppe.

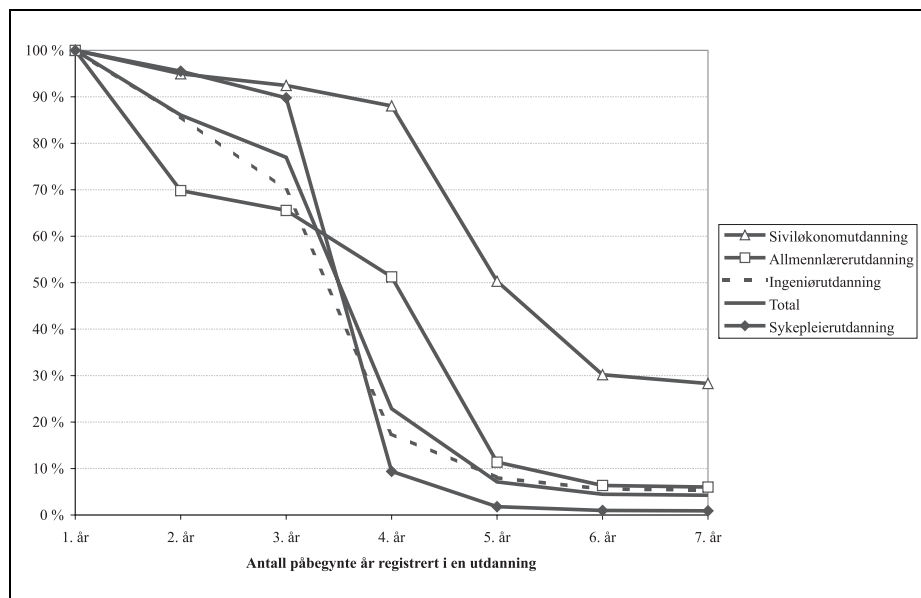
	16–23 år		24–30 år		31–65 år		Total	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Studiefrafall								
Førskolelærer- utdanning	81	14 %	22	24 %	23	28 %	126	16 %
Allmennlærer- utdanning	434	45 %	54	49 %	53	45 %	541	45 %
Siviløkonomut- danning	17	11 %	2	40 %	0		19	12 %
Ingeniørutdan- ning	600	36 %	149	51 %	39	48 %	788	39 %
Sykepleierut- danning	94	11 %	32	17 %	23	15 %	149	12 %
Vernepleierut- danning	12	13 %	7	17 %	17	29 %	36	18 %
Barnevernsut- danning	20	16 %	11	31 %	12	33 %	43	21 %
Sosionomut- danning	21	19 %	6	13 %	9	14 %	36	16 %
Total	1.279	28 %	283	35 %	176	30 %	1.738	29 %
Fullføring								
Førskolelærer- utdanning	504	85 %	67	74 %	59	72 %	630	82 %
Allmennlærer- utdanning	484	50 %	45	41 %	54	46 %	583	49 %
Siviløkonomut- danning	93	60 %	2	40 %	0		95	60 %
Ingeniørutdan- ning	958	58 %	131	45 %	35	43 %	1.124	56 %
Sykepleierut- danning	780	89 %	153	82 %	132	84 %	1.065	87 %
Vernepleierut- danning	83	86 %	34	83 %	39	67 %	156	80 %
Barnevernsut- danning	109	84 %	25	69 %	24	67 %	158	79 %
Sosionomut- danning	92	81 %	37	82 %	54	86 %	183	83 %
Total	3.103	68 %	494	61 %	397	67 %	3.994	67 %

Figur 4.8 viser hvor stor andel av studentene i utvalgte utdanningsgrupper som fullfører, sett i forhold til det totale antall studenter i hver gruppe. Merk at fullføringsandelene i figuren er målt med hensyn til antall år man er registrert i utdanningen, fratrukket antall bruddår. Disse fullføringsandelene viser derfor ikke nødvendigvis andelen studenter som fullfører etter et bestemt antall år etter at de startet utdanningen, ettersom de kan ha hatt midlertidige brudd fra utdanningen i løpet av studietiden. For de som ikke har bruddår, som er langt de fleste (86 prosent), vil det likevel gjøre det.

I figur 4.9 har vi vist hvor stor andel av studentene som fortsatt er registrert i utdanningen de begynte på, i forhold til det totale antall studenter i hver gruppe, dvs. den årlige andelen studenter som *verken fullfører eller avbryter en utdanning*. Disse andelene er målt med hensyn til antall påbegynte år man er registrert i utdanningen (fratrukket antall bruddår). Tallene i parentes gjelder et beregnet gjennomsnitt for påbegynt 7. år for de som startet i 1994, og påbegynt 6. år for de som startet i 1995.

Figur 4.8 Studentene i utvalget i utvalgte utdanningsgrupper. Andelen som har fullført etter hvor mange år de har vært registrert i en utdanning etter startåret (eksklusive år de var borte fra utdanningen).

Figur 4.9 Studentene i utvalget i utvalgte utdanningsgrupper. Andelen studenter som fortsatt er registrert i en utdanning, dvs. som verken har fullført eller avbrutt, etter hvor mange påbegynte år de har vært registrert i utdanningen (eksklusive år de var borte fra utdanningen).

Tallene i figurene 4.8 og 4.9 er et gjennomsnitt for dem som startet i henholdsvis 1994 og 1995. Dette innebærer at andelen som refererer til situasjonen etter seks år i utdanningen i figur 4.8, i realiteten er et gjennomsnitt av andelen etter 6 år av de som startet i 1994 og etter 5 år av dem som startet i 1995, se tabell 4.6. Andelen som fullførte etter å ha vært registrert i utdanningen i henholdsvis tre, fire og fem år, er imidlertid reelle gjennomsnitt for de to gruppene.

Dette fremgår tydeligere i tabellene 4.6 og 4.7. Disse tabellene gir en detaljert fremstilling av andelen studenter som fullfører og andelen som fortsatt er registrert i hver utdanningsgruppe, og fordelt etter om de startet i studiet i 1994 eller 1995. På samme måte som i figur 4.8, er prosentandelene i tabell 4.6 målt med hensyn til antall år man er registrert i en utdanning (fratrukket antall bruddår). I tabell 4.7 (og figur 4.9) er prosentandelene målt med hensyn til antall påbegynte år man er registrert i en utdanning (fratrukket bruddår).

Vi ser av figur 4.8 at både sykepleierne og barnevernspedagogene har en høy andel studenter som fullfører studiet. Disse to utdanningsgruppene har også høyest andel som fullfører i løpet av de tre første årene man er registrert i utdan-

ningen. Deretter flater kurven ut for barnevernspedagogene, og det er knapt noen økning i andelen som ytterligere fullfører utdanningen blant disse studentene. Blant sykepleierne er det en liten økning i andelen som fullfører i det fjerde året man er registrert i utdanningen, deretter flater kurven ut også for denne gruppen.

Det er færre av ingeniørene enn av sykepleierne og barnevernspedagogene som har fullført etter tre og fire år i utdanningen, og etter seks år i utdanningen ligger andelen blant ingeniører under gjennomsnittet for alle studenter i utvalget.

Allmennlærerstudiet og siviløkonomstudiet er lengre enn de tre studiene som er nevnt ovenfor, og naturlig nok ligger andelen som har fullført etter tre år i disse utdanningene lavere enn for de tre førstnevnte studiene. Siviløkonomene har en bratt økning i andelen som har fullført etter fire og fem år i studiet, men ettersom det er færrest studenter i denne gruppen i vårt utvalg, vil små endringer i antall studenter som fullfører kunne gi relativt større prosentvise endringer i fullføringsraten.³ Denne gruppen ligger likevel fortsatt under sykepleierne og barnevernspedagogene etter seks år i utdanningen, men høyere enn ingeniørene.

Blant allmennlærerne er det derimot en svært beskjeden økning i fullføringsandelen etter fire år i studiet, og de ligger også under de øvrige utdanningsgruppene i fullføringsandel etter seks år.

Av figur 4.9, som viser hvor stor andel av studentene som fortsatt er registrert i utdanningen de begynte på (dvs. de som verken fullfører eller avbryter en utdanning), ser vi at sykepleierstudentene har lav avgang fra studiet det første året man er registrert ved dette studiet (fra 1. til 2. påbegynt studieår). Denne gruppen hadde størst avgang fra studiet etter tre år i utdanningen (fra 1. til 4. påbegynt studieår), noe som ikke skyldes frafall, men høy fullføringsandel, jamfør figur 4.8.

Avgangen fra studiet etter tre-fire år i utdanningen er nesten like stor blant ingeniørene som blant sykepleierne, men av helt ulik årsak. Blant sykepleierne skyldes avgangen i stor grad fullføring, men blant ingeniørene skyldes avgangen i stor grad frafall, jamfør figurene 4.7 og 4.8.

Siviløkonomene hadde også lav avgang fra studiet det første året ved studiet. Denne gruppen hadde i tillegg lavest avgang gjennom hele studieperioden, noe som ikke skyldes spesielt høy fullføringsandel, men at en særlig høy andel fort-

3 Blant de 159 siviløkonomstudentene i utvalget (hvorav 60 startet i 1994, og 99 startet i 1995), fullfører 57 av disse (25 startet i 1994, og 32 startet i 1995) etter fire år i utdanningen. Ytterligere 31 av de 159 siviløkonomene (14 startet i 1994, og 17 startet i 1995) fullfører etter fem år i utdanningen.

satt er registrert i studiet ved slutten av observasjonsperioden. Dette sistnevnte forholdet må sees i sammenheng med at dette studiet er lengre enn nesten alle de øvrige studiene.

Allmennlærere har størst avgang fra studiet i løpet av det første året man er registrert i utdanningen. Etter fire år ved studiet (dvs. ved 5. påbegynt studieår) er imidlertid andelen av allmennlærerne som har forlatt studiet, omtrent som for gjennomsnittet (dvs. noe over gjennomsnittet). Det skyldes imidlertid ikke at de har like stor fullføringsandel som gjennomsnittet (jamfør figurene 4.7 og 4.8), men at det har vært større frafall blant allmennlærerne enn de øvrige. Dette frafallet synes altså i stor grad å ha skjedd tidlig i studietiden. Som omtalt innledningsvis i avsnitt 4.6, kan den reelle fullføringsandelen ved lærerstudiet være noe høyere enn det som fremkommer her. Dermed kan den målte avgangen fra denne utdanningsgruppen, uten at studiet er registrert som fullført, være noe for høy. Det er mulig at en del av disse studentene kan ha tatt sitt fjerde studieår ved et studium som er registrert med en annen utdanningskode, men som reelt kan gi dem en allmennlærerkompetanse.

Tabell 4.6 Prosentandelen i ulike utdanningsgrupper som har fullført etter hvor mange år de har vært registrert i en utdanning etter startåret (eksklusive år de var borte fra utdanningen), og etter hvorvidt de startet studiene i 1994 eller 1995.ⁱ⁾

		2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
Førskolelærerutdanning	1994	2	75	79	79	79
	1995	9	74	84	85	
	Total	5	75	81	82	(82)
Allmennlærerutdanning	1994	0	11	50	54	55
	1995	0	11	38	42	
	Total	0	11	44	48	(49)
Siviløkonomutdanning	1994	0	7	48	72	77
	1995	0	0	32	49	
	Total	0	3	38	58	(60)
Ingeniørutdanning	1994	8	47	53	55	55
	1995	12	54	57	57	
	Total	9	49	54	55	(56)
Sykepleierutdanning	1994	3	83	88	88	89
	1995	3	75	84	85	
	Total	3	80	86	87	(87)
Vernepleierutdanning	1994	3	75	77	77	77
	1995	5	53	81	82	
	Total	4	63	79	80	(80)
Barnevernsutdanning	1994	2	75	75	75	75
	1995	10	80	83	83	
	Total	5	77	79	79	(79)
Sosionomutdanning	1994	2	84	85	86	86
	1995	7	75	78	78	
	Total	4	80	82	83	(83)
Total	1994	4	53	65	67	67
	1995	6	51	64	66	
	Total	5	52	65	67	(67)

ⁱ⁾ Tallene i parentes gjelder et beregnet gjennomsnitt for 6 år for de som startet i 1994 og 5 år for de som startet i 1995.

Tabell 4.7 Prosentandelen i ulike utdanningsgrupper som fortsatt er registrert i en utdanning, dvs. som verken har fullført eller avbrutt, etter hvor mange påbegynte år de har vært registrert i utdanningen (eksklusive år de var borte fra utdanningen), og etter hvorvidt de startet studiene i 1994 eller 1995.ⁱ⁾

		1. år (startåret, hhv. høsten 1994/1995)	2. år	3. år	4. år	5. år	6. år ii)	7. år iii)
Førskolelærerutdanning	1994	100	89	85	7	1	0	0
	1995	100	95	85	16	4	3	
	Total	100	92	85	11	2	2	(2)
Allmennlærerutdanning	1994	100	74	70	56	11	5	4
	1995	100	65	61	46	12	8	
	Total	100	70	66	51	11	6	(6)
Siviløkonomutdanning	1994	100	93	93	85	42	17	12
	1995	100	96	92	90	56	38	
	Total	100	95	92	88	50	30	(28)
Ingeniørutdanning	1994	100	85	70	18	8	4	4
	1995	100	88	71	16	9	8	
	Total	100	86	70	17	8	6	(5)
Sykepleierutdanning	1994	100	97	92	8	1	1	0
	1995	100	94	87	12	3	2	
	Total	100	96	90	9	2	1	(1)
Vernepleierutdanning	1994	100	93	87	11	2	1	1
	1995	100	91	84	32	3	2	
	Total	100	92	86	23	3	2	(2)
Barnevernsutdanning	1994	100	85	76	1	0	0	0
	1995	100	95	84	4	0	0	
	Total	100	89	80	2	0	0	0
Sosionomutdanning	1994	100	94	88	4	1	1	1
	1995	100	86	78	6	1	1	
	Total	100	91	84	5	1	1	(1)
Total	1994	100	86	78	21	6	3	3
	1995	100	86	76	25	9	7	
	Total	100	86	77	23	7	4	(4)

i) Tallene i parentes gjelder et beregnet gjennomsnitt for påbegynt 7. år for de som startet i 1994, og påbegynt 6. år for de som startet i 1995.

ii) Påbegynt 6. studieår refererer til år 2000 for de som startet i 1995, og 1999 eller 2000 (hvis ett bruddår) for de som startet i 1994.

iii) Påbegynt 7. studieår refererer til år 2000 for de som startet i 1994, men kan ikke forekomme for de som startet i 1995.

5 Statistiske beregninger av fullførings- og frafallssannsynligheter

De beregningene av fullførings- og frafallssannsynligheter som vi foretar i dette kapittelet, er basert på multinomisk regresjon. Dette innebærer at vi beregner simultant sannsynligheten for at man fullfører en utdanning og sannsynligheten for at man avbryter utdanningen, versus det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperioden.⁴

I avsnitt 5.1 skal vi beregne sannsynligheten for fullføring og frafall ved å ta utgangspunkt i alle studiene som inngår i analysen. Tabell 5.1 viser beregningresultatene av effekten av alle de bakgrunnsvariablene som benyttes for å beregne henholdsvis fullførings- og frafallssannsynligheten.

Vi fremhevet i avsnitt 1.2 at de valgte utdanningsgruppene som regel leder frem til et bestemt type yrke. Sektortilhørigheten kan imidlertid være ulik for enkelte studier. I særdeleshet vil dette kunne gjelde for våre valgte utdanningsgrupper. For eksempel vil studenter ved de utvalgte kvinnedominerte studiene i større grad gå til «myke» yrker i offentlig sektor, sammenlignet med ingeniørene og siviløkonomene. Det kan derfor også være interessant å foreta separate analyser av forskjellige utdanningsgrupper, se tabellene 5.2–5.4.

I avsnitt 5.2 vil vi ta utgangspunkt i de kvinnedominerte utdanningsgruppene. Dette omfatter gruppene førskolelærere, allmennlærere, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer. Tabell 5.2 viser beregningene for disse gruppene samlet. I tabell 5.3 i avsnitt 5.3 er tilsvarende beregninger foretatt for siviløkonomstudenter, mens tabell 5.4 i avsnitt 5.4 viser beregningene for ingeniørstudenter. Merk at ved alle beregningene i avsnittene 5.1–5.4 er de to utfallene av et studium (fullføring eller frafall) målt i forhold til det å fortsatt være registrert ved dette studiet ved utgangen av vår observasjonsperiode (se fotnote 4).

4 Analysemetoden multinomisk regresjon gjør det mulig å beregne den predikerte sannsynligheten for ett av flere mulige utfall av et studium for en student, etter at man har kontrollert for et sett av bakgrunnsvariabler (som kjønn, alder, sosial bakgrunn, osv.). I denne rapporten ser vi på tre mulige utfall: fullført et studium, avbrutt studiet, eller fortsatt registrert i utdanningen mot slutten av vår observasjonsperiode. Hvert av de to første utfallene (fullføring eller avbrudd) er målt i forhold til det siste utfallet (fortsatt i utdanningen). Det siste utfallet fungerer derfor som referansegruppe.

5.1 Alle utvalgte studiegrupper

Tabell 5.1 viser beregningsresultatene når alle de utvalgte studiene inngår i analysen. Når det er kontrollert for andre variabler, har kjønn ikke statistisk signifikant betydning, verken for sannsynligheten for å fullføre en utdanning eller sannsynligheten for studiefrafall, sammenlignet med å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperioden. Alder har derimot betydning for fullførings sannsynligheten: Jo eldre man er når man starter sin utdanning, jo lavere sannsynlighet for fullføring. Alder har ingen signifikant effekt på frafallssannsynligheten. Merk at 89 prosent av alle studentene i datamaterialet er fra 18 til 30 år.

Det er viktig å understreke at disse sannsynlighetsberegningene relaterer seg til fullføring eller frafall versus det å fortsatt være registrert ved ett av de valgte studiene ved utgangen av observasjonsperioden. Frafallsutfallet innebærer dessuten ikke nødvendigvis at man forlater utdanningssystemet, men kan også innebære at man starter en annen type utdanning. Personer som fullfører en utdanning, har heller ikke nødvendigvis en påfølgende overgang til arbeidsmarkedet. Som vi understreket i avsnitt 2.2, fortsetter for eksempel ofte studenter på ingeniørstudiet til sivilingeniørstudiet.

Tabell 5.1 Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for alle utdanningsgrupper. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

Bakgrunnsvariabler	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen		Frafall vs. fortsatt i utdanningen	
	Estimert parameter	Standardfeil	Estimert parameter	Standardfeil
Konstantledd	6,6714***	1,3417	3,8379***	1,3649
Kjønn (kvinne=1)	0,1509	0,1720	-0,1153	0,1780
Alder	-0,2436**	0,0982	-0,0789	0,0997
Alder kvadrert	0,0034*	0,0017	0,0011	0,0018
Foreldrenes utdanningsnivå (ref.: Videregående utdanning)				
Høyere utdanning, høyere grad	0,2632	0,2781	0,2209	0,2887
Høyere utdanning, lavere grad	0,2142	0,1716	0,0955	0,1768
Grunnskolenivå	0,1628	0,2786	0,2240	0,2825
Uoppgitt	-0,1129	0,2146	-0,2249	0,2217
Utdanningsgruppe (ref.: Ingeniørutdanning)				
Førskolelærerutdanning	1,7189***	0,3442	0,6256*	0,3563
Allmennlærerutdanning	-0,1176	0,2199	0,3515	0,2232
Siviløkonomutdanning	-1,9800***	0,3324	-2,9319***	0,3929
Sykepleierutdanning	2,4034***	0,3541	0,9717***	0,3645
Vernepleierutdanning	2,0915***	0,6338	1,1245*	0,6527
Barnevernspedagogutdanning/ sosionomutdanning	3,1415***	0,7358	1,9979***	0,7434
Studiefylke (ref.: Hordaland)				
Østfold	-0,6653*	0,3806	-0,6494*	0,3891
Akershus	-0,2398	1,0771	-0,7652	1,1287
Oslo	-0,2062	0,3843	-0,0248	0,3895
Hedmark	-1,0724***	0,3887	-2,2003***	0,4315
Oppland	-0,6267	0,4014	-0,4975	0,4088
Buskerud	-0,1161	0,4723	-0,1682	0,4818
Vestfold	-0,5186	0,3900	0,0280	0,3904
Telemark	0,4674	0,5687	0,8051	0,5714
Aust-Agder	-0,5284	0,4000	-0,6696	0,4104
Vest-Agder	-0,3650	0,4629	0,2368	0,4627
Rogaland	-1,1008***	0,3151	-1,1009***	0,3222
Sogn og Fjordane	-0,9311*	0,5408	-1,0640*	0,5592

Tabell 5.1 (forts.) Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for alle utdanningsgrupper. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen		Frafall vs. fortsatt i utdanningen	
Møre og Romsdal	-0,5824	0,4184	-0,1274	0,4211
Sør-Trøndelag	0,6307	0,4609	0,8518*	0,4642
Nord-Trøndelag	-0,5885	0,4552	-0,9046*	0,4706
Nordland	-0,3618	0,3565	-0,4331	0,3622
Troms	-0,0056	0,5016	-0,5148	0,5173
Finnmark	-0,6051	0,5510	-0,5042	0,5565
Startår på en utdanning (1994 som referanseår)	-1,0639***	0,1439	-1,0078***	0,1479
Antall personer som				
fullfører sin utdanning		3.994		3.994
avbryter sin utdanning		1.738		1.738
fortsatt er under utdanning		255		255
Antall personer totalt		5.987		5.987

Noter: 1) Parametrene er merket slik: *** signifikant på 1 prosent nivå (0,01), ** signifikant på 5 prosent nivå (0,05), og * signifikant på 10 prosent nivå (0,10). 2) Den referansepersonen som er benyttet i tabellen, har følgende kjennetegn: Mann, ingeniørutdanning, foreldre med videregående utdanning, Hordaland som studiefylke, og startår på utdanningen i 1994.

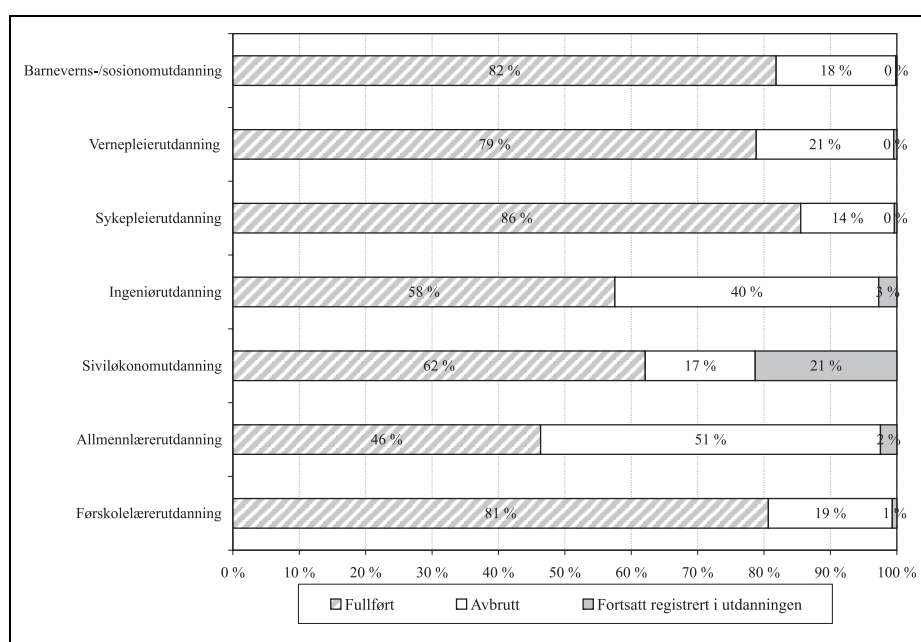
Vi ser av tabellen at foreldrenes utdanningsnivå, som anvendes som mål på sosial bakgrunn, ikke har signifikant betydning verken for fullførings- og frafalls-sannsynligheten når vi ser alle utdanningene under ett. Disse resultatene viser at foreldrenes utdanningsnivå har liten betydning for gjennomføring eller avbrudd fra de utvalgte studiene.

De utdanningsvalgene som studentene i utvalget foretar, har derimot signifikant betydning for frafalls- og fullføringssannsynligheten. Det å velge en førskolelærerutdanning, sykepleierutdanning, vernepleierutdanning, eller barnevernspedagogutdanning/sosionomutdanning, gir høyere sannsynlighet for fullføring enn det å starte en ingeniørutdanning, «alt annet likt».

På den annen side har sykepleierstudentene og barnevernspedagog-/sosionomstudentene også høyere sannsynlighet for studiefrafall enn ingeniørstudentene, relativt til det å fortsatt være registrert i utdanningen. Dette må sees i sammenheng med at det er færre av sykepleier- og barnevernspedagog-/sosionom-

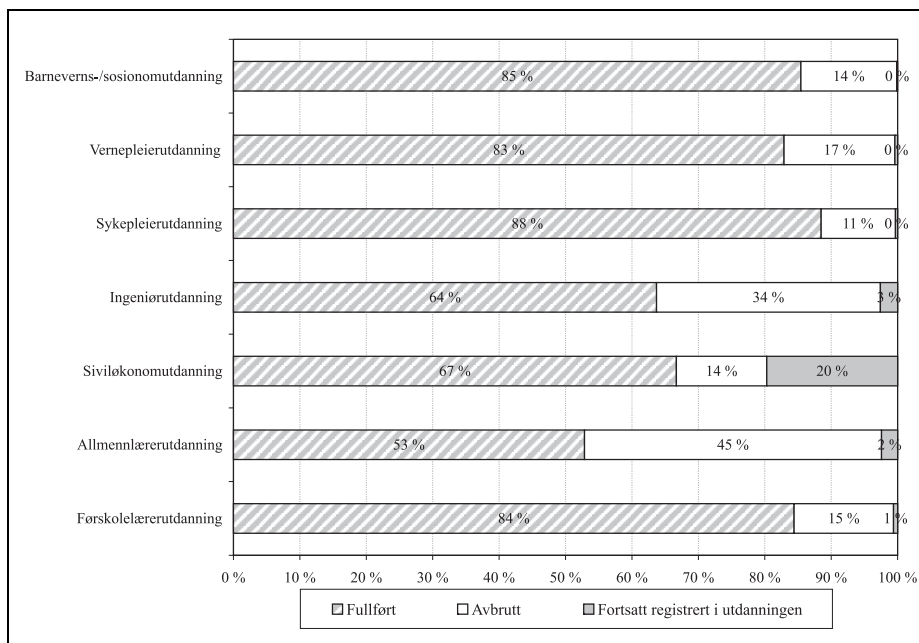
studentene som fortsatt er registrert i utdanningen, enn det er blant ingeniørstudentene.

Siviløkonomstudentene har lavere fullføringssannsynlighet enn ingeniør-ene, men også lavere frafallssannsynlighet. Dette har sammenheng med at denne utdanningsgruppen har den største andelen studenter som fortsatt er registrert ved slutten av observasjonsperioden. Det er derimot ingen signifikante forskjeller mellom allmennlærerne og ingeniørerne når det gjelder fullførings- og frafallssannsynligheten.

Figur 5.1 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for menn som var 21 år ved starten av studiet.

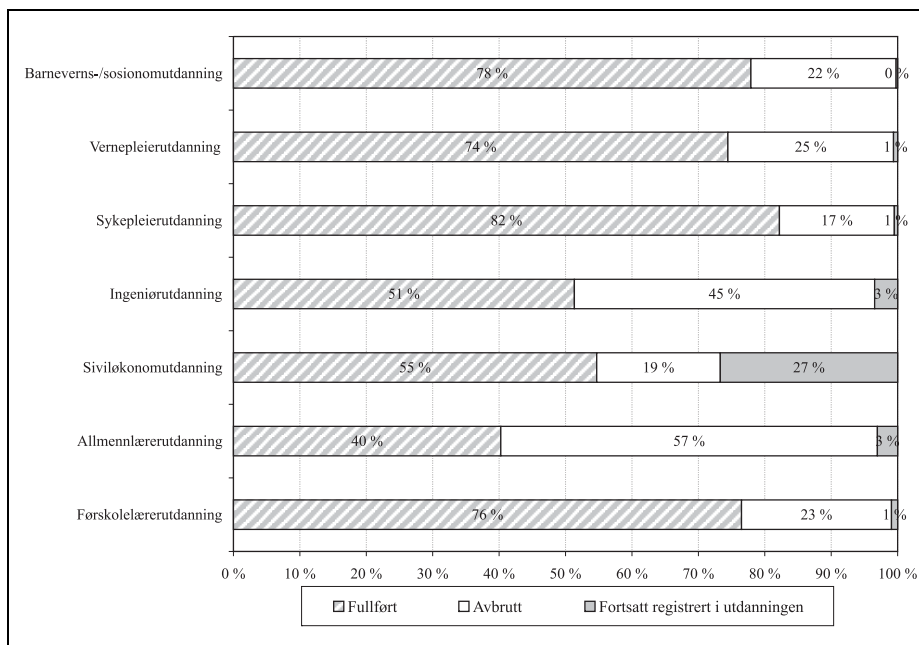
Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Mann, 21 år (i 1994), foreldre med videregående utdanning, Hordaland som studiefylke, og startår på utdanningen i 1994.

Figur 5.2 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for kvinner som var 21 år ved starten av studiet.

Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Kvinner, 21 år (i 1994), foreldre med videregående utdanning, Hordaland som studiefylke, og startår på utdanningen i 1994.

Figurene 5.1–5.4 illustrerer at også etter kontroll for kjønn, alder og andre variabler som inngår i analysen i tabell 5.1, er fullføringsandelen høyest blant sykepleiere, førskolelærere, barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere, og lavest blant allmennlærere og ingeniører. De to sistnevnte gruppene har også høyest frafallssannsynlighet. Siviløkonomene har ikke større frafallssannsynlighet enn førskolelærere og sosialfagstudentene, men de har høyere andel som fortsatt er registrert i studiet. Dette kommer av at deres studium er lengre.

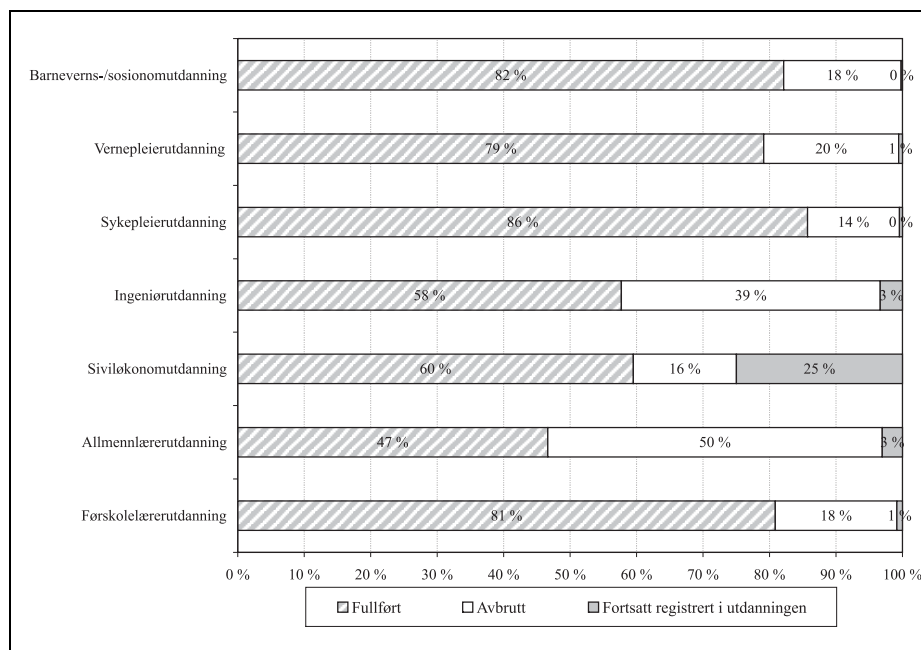

Figur 5.3 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for menn som var 25 år ved starten av studiet.

Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Mann, 25 år (i 1994), foreldre med videregående utdanning, Hordaland som studiefylke, og startår på utdanningen i 1994.

Figurene illustrerer ellers i hvor stor grad effektene av alder og kjønn, som framgår i tabell 5.1, har betydning for andelen som fullfører studiet, faller fra eller fortsatt er registrert som student ved den aktuelle utdanningen, når alle andre forhold som inngår i analysen er holdt konstante. Vi er her altså opptatt av hvor store de beregnede kjønns- og aldersforskjellene er. Imidlertid tar vi forbehold om at den beregnede effekten av kjønn i tabell 5.1 ikke er statistisk signifikant. Forskjellen i de beregnede andelene mellom *menn* (figur 5.1) og *kvinner* (figur 5.2) som var 21 år ved start i utdanningen, kan tilsa at kvinner har en noe høyere fullføringsandel enn menn. De beregnede andelene viser 2–7 prosentpoeng høyere fullføringsandel blant kvinner enn menn. Jevnt over er ikke kjønnsforskjellen stor, og den er som nevnt statistisk usikker. Liknende tendens til forskjell finner vi når det gjelder den beregnede sannsynligheten for frafall; det er en (usikker) tendens til noe høyere frafallssannsynlighet blant menn enn kvin-

ner. Dette illustreres på samme måte når vi sammenlikner figurene 5.3 og 5.4, som gjelder personer som startet studiet ved 25-årsalder, med en (usikker) tendens til noe høyere fullføringssannsynlighet blant kvinner enn menn, og det omvendte når det gjelder frafallssannsynlighet.

Figur 5.4 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for kvinner som var 25 år ved starten av studiet.

Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Kvinne, 25 år (i 1994), foreldre med videregående utdanning, Hordaland som studiefylke, og startår på utdanningen i 1994.

Alderseffekten sees når vi sammenlikner figur 5.1 (menn, 21 år) med figur 5.3 (menn, 25 år), eller om vi sammenligner figur 5.2 (kvinner, 21 år) med figur 5.4 (kvinner, 25 år). De eldste har lavest fullføringssannsynlighet og høyest frafallssannsynlighet. Sammenligner vi menn i ulike aldersgrupper (figurene 5.1 og 5.3) ser vi at den beregnede fullføringssannsynligheten er 4–7 prosentpoeng høyere for 21-åringene enn for 25-åringene. Sammenligner vi kvinnene, ser vi at den beregnede fullføringssannsynligheten ligger 2–6 prosentpoeng høyere for den yngste gruppen enn for den eldste gruppen.

Vi ser også av tabell 5.1 at studiefylke kan ha betydning for utfallet av en utdanning. Studier i Hedmark (som berører studenter ved Høgskolen i Hedmark) gir både lavere fullførings- og frafallssannsynlighet, sammenlignet med studier i Hordaland (som berører Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Stord/Haugesund, og Norges Handelshøgskole). Tilsvarende gir studier i Rogaland (som berører studenter ved Høgskolen i Stord/Haugesund, Høgskolen i Stavanger, og Rogaland Høgskole) både lavere sannsynlighet for fullføring og frafall enn studier i Hordaland.

Igjen er det viktig å understreke at vi her kun betrakter studenter som fullførte videregående opplæring våren 1994, og ikke alle studenter ved de ulike studiene. Denne gruppen kan dermed være en noe selektert gruppe, i betydningen av at de har uobserverte kjennetegn og egenskaper som enten gir dem bedre eller dårligere muligheter til å fullføre eller avbryte et studium enn øvrige studenter. I modellen har vi heller ikke kontrollert for karakterer, noe som vil være viktige uobserverte individuelle forklaringer på forskjeller i sannsynlighetene for fullføring og frafall. Det ble understreket i avsnitt 2.3 at vi i analysen ikke vil ta hensyn til slik eventuell uobservert heterogenitet.

Dessuten ser vi av tabell 5.1 at det å utsette studiene med ett år (dvs. til høsten 1995) fører til en lavere fullføringssannsynlighet, og også til en lavere frafallssannsynlighet. Det kan dermed se ut som om en umiddelbar overgang fra videregående skole til høyere utdanning (høsten 1994) gir en høyere sannsynlighet for å fullføre en utdanning, men samtidig fører det til en høyere sannsynlighet for å avbryte utdanningen. Den lavere fullføringssannsynligheten blant dem som har utsatt studiet med ett år, må sees i sammenheng med at disse personene har en tilsvarende kortere observasjonsperiode enn de øvrige studentene i utvalget.

5.2 De kvinnedominerte utdanningsgruppene

I tabell 5.2 har vi ikke inkludert siviløkonomstudentene eller ingeniørstudentene i analysen, men alle de øvrige studentene. Sykepleierne, som utgjør den største utdanningsgruppen for disse studiene, er her brukt som referansekategori.

Det fremgår av tabell 5.2 at allmennlærerne har lavere fullføringssannsynlighet enn sykepleierne. Relativt til det å fortsette i studiene, har allmennlærerne også lavere *fracfallssannsynlighet* enn sykepleierne, selv om det absolutte frafallet er større blant allmennlærerne enn sykepleierne. Dette forholdet kommer av at nesten ingen sykepleiere fortsatt var registrert i utdanningen ved slutten av ob-

servasjonsperioden, men at en viss andel av allmennlærerne var det. Allmennlærerne har også lengre studietid enn sykepleierne.

Vernepleiere og førskolelærere har ikke signifikant forskjellig frafalls- eller fullføringssannsynlighet fra sykepleierne. Barnevernspedagoger og sosionomer (slått sammen) har heller ikke signifikant forskjellig fullføringssannsynlighet i forhold til sykepleierne, men det er en tendens til større frafallssannsynlighet (relativt til det å fortsatt være registrert i utdanningen) blant barnevernspedagoger og sosionomer enn blant sykepleierne.

I forrige avsnitt konkluderte vi at verken kjønn eller sosial bakgrunn har statistisk signifikant betydning for utfallet av et studium, når vi ser alle de utvalgte studiene under ett. Dette gjelder også når vi kun tar utgangspunkt i de kvinne-dominerte studiene. På samme måte som for alle studier samlet, er derimot fullføringssannsynligheten negativt påvirket av alder: Jo høyere alder, desto lavere sannsynlighet for fullføring.

Effekten av studiefylke fremgår også av tabell 5.2. Fylker er her slått sammen, for å unngå for lavt tallgrunnlag. Av tabellen ser vi at studenter i Hedmark/Oppland (Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer) har både lavere fullførings- og frafallssannsynlighet enn studenter i referanse-kategorien (Hordaland/Rogaland). Dette innebærer at førstnevnte studentgruppe oftere fortsatt er registrert i studiene. Studenter ved Høgskolen i Østfold/Høgskolen i Vestfold pluss høgskolestudenter i Sogn og Fjordane/Møre og Romsdal har signifikant lavere fullføringssannsynlighet enn referanse-kategorien. Ellers er det små forskjeller mellom studiefylkene.

I figur 5.5 har vi inkludert studiefylker som har sikker signifikant betydning for ett av utfallene, og kontrollert for andre variabler som inngår i analysen. Det er relativt små forskjeller i fullførings- og frafallssannsynligheten mellom de studiefylkene som fremgår av figuren.

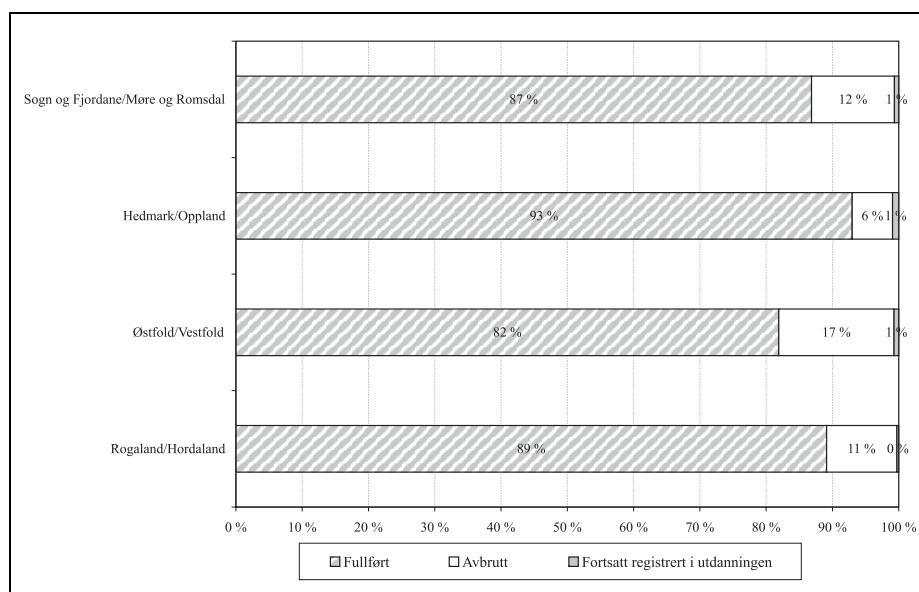
Tabell 5.2 Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for førskolelærere, allmennlærere, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

Bakgrunnsvariabler	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen		Frafall vs. fortsatt i utdanningen	
	Estimert parameter	Standardfeil	Estimert parameter	Standardfeil
Konstantledd	10,7531***	1,9872	7,3671***	2,0114
Kjønn (kvinne=1)	0,0690	0,2559	-0,2367	0,2576
Alder	-0,3409**	0,1377	-0,2426*	0,1394
Alder kvadrert	0,0049**	0,0024	0,0037	0,0024
Foreldrenes utdanningsnivå (ref.: Videregående utdanning)				
Høyere utdanning, høyere grad	0,4972	0,6246	0,5092	0,6286
Høyere utdanning, lavere grad	0,1404	0,2629	-0,0351	0,2673
Grunnskolenivå	0,1414	0,3709	0,1838	0,3760
Uoppgitt	-0,0576	0,3526	-0,1393	0,3598
Utdanningsgruppe (ref.: Sykepleierutdanning)				
Førskolelærerutdanning	-0,6397	0,4191	-0,2846	0,4333
Allmennlærerutdanning	-2,5407***	0,3434	-0,6731*	0,3519
Vernepleierutdanning	-0,2203	0,6679	0,0971	0,6880
Barnevernspedagogutdanning/ Sosionomutdanning	0,8073	0,7762	1,2958*	0,7861
Studiefylke (ref.: Rogaland, Hordaland)				
Østfold, Vestfold	-1,0467**	0,4300	-0,4685	0,4320
Akershus, Oslo	0,0958	0,6179	0,2146	0,6243
Hedmark, Oppland	-1,1987***	0,4328	-1,7959***	0,4500
Buskerud, Telemark	-0,0121	0,6849	-0,1046	0,6942
Aust-Agder, Vest-Agder	-0,3968	0,5081	0,1287	0,5093
Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	-0,9098*	0,4806	-0,7202	0,4866
Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag	-0,3922	0,4743	-0,5707	0,4820
Nordland, Troms, Finnmark	-0,4288	0,4122	-0,6206	0,4178
Startår på en utdanning (1994 som referanseår)	-1,2447***	0,2325	-1,0444***	0,2358

Tabell 5.2 (forts.) Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for førskolelærere, allmennlærere, sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen	Frafall vs. fortsatt i utdanningen
Antall personer som fullfører sin utdanning	2.775	2.775
avbryter sin utdanning	931	931
fortsatt er under utdanning	101	101
Antall personer totalt	3.807	3.807

Noter: 1) Parametrene er merket slik: *** signifikant på 1 prosent nivå (0,01), ** signifikant på 5 prosent nivå (0,05), og * signifikant på 10 prosent nivå (0,10). 2) Den referansepersonen som er benyttet i tabellen, har følgende kjennetegn: Mann, sykepleierutdanning, foreldre med videregående utdanning, studert i Rogaland eller Hordaland, og startår på utdanningen i 1994.

Figur 5.5 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for kvinnelige sykepleiere som var 21 år ved starten av studiet.

Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Kvinne, 21 år (i 1994), sykepleierutdanning, foreldre med videregående utdanning, og startår på utdanningen i 1994.

5.3 Siviløkonomstudiet

For siviløkonomstudentene er studiested utelatt som bakgrunnsvariabel ettersom alle studentene i vårt utvalg starter sin utdanning på Norges Handelshøyskole (se avsnitt 3.2). Det fremgår av tabell 5.3 at verken kjønn eller alder har signifikant betydning for sannsynligheten for fullføring og studiefrafall for denne utdanningsgruppen.⁵ Merk imidlertid at blant siviløkonomene finnes ingen personer over 30 år. Jamfør også avsnitt 4.2.

Tabell 5.3 Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for siviløkonomer. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

Bakgrunnsvariabler	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen		Frafall vs. fortsatt i utdanningen	
	Estimert parameter	Standardfeil	Estimert parameter	Standardfeil
Konstantledd	-35,8956	27,9188	-22,7913	26,2526
Kjønn (kvinne=1)	0,2236	0,4076	0,1669	0,5787
Alder	3,5562	2,6476	1,9562	2,3737
Alder kvadrert	-0,0827	0,0615	-0,0394	0,0518
Foreldrenes utdanningsnivå (ref.: Grunnskolenivå, Videregående utdanning)				
Høyere utdanning, høyere grad	0,4202	0,5549	-0,5243	0,8330
Høyere utdanning, lavere grad	0,8525*	0,4963	-0,2256	0,7127
Uoppgitt	0,1842	0,7018	-0,0008	0,9205
Startår på utdanningen (1994 som referanseår)	-2,1518***	0,6020	-1,2530*	0,7430
Antall personer som				
fullfører utdanningen		95		95
avbryter utdanningen		19		19
fortsatt er under utdanning		45		45
Antall personer totalt		159		159

Noter: 1) Parametrene er merket slik: *** signifikant på 1 prosent nivå (0,01), ** signifikant på 5 prosent nivå (0,05), og * signifikant på 10 prosent nivå (0,10). 2) Den referansepersonen som er benyttet i tabellen, har følgende kjennetegn: Mann, foreldre med grunnskoleutdanning eller videregående utdanning, og startår på utdanningen i 1994.

5 Koeffisienten for alder er riktignok meget høy, men på grunn av store standardfeil, som har sammenheng med lavt tallgrunnlag, er effekten ikke signifikant. Merk for øvrig at fortegnet til koeffisienten for fullføring er positivt (tendensen er at økende alder gir økt fullførings sannsynlighet), noe som er motsatt tendens av hva som gjelder for de øvrige utdanningsgruppene.

Studenter som har foreldre med kun grunnskole eller videregående utdanning som høyeste fullførte utdanning (referanse-kategorien), ser nå ut til å ha lavere sannsynlighet for å fullføre, sammenlignet med de med foreldre med høyere utdanning av lavere grad. Forskjellen er imidlertid kun svakt signifikant. Forskjellen i frafallssannsynligheten mellom disse to studentgruppene er ikke signifikant. Det er heller ingen signifikante forskjeller i studieutfall for siviløkonomstudenter som har foreldre med høyere utdanning av høyere grad, og de studentene som inngår i referanse-kategorien. Dette kan komme av lavt tallgrunnlag.

Vi ser så av tabellen at siviløkonomstudenter som startet sin utdanning i 1995, naturlig nok har lavere fullføringssannsynlighet innenfor vår observasjonsperiode enn de som startet i 1994; de førstnevnte har jo kortest observasjonsperiode og dermed minst mulighet til å bli ferdig. De som startet i 1995 har imidlertid også lavere frafallssannsynlighet enn de som startet i 1994, relativt til det å forsette i utdanningen. Det er rimelig at de som startet sist hadde størst andel som fortsatt var registrert i utdanningen.

5.4 Ingeniørstudiet

Vi skal så se på sjansene for å fullføre og avbryte studiet for ingeniører. Av tabell 5.4 fremgår at kjønn har ingen sikker signifikant betydning for fullførings- og frafallssannsynligheten. Heller ikke alder har noen signifikant betydning for fullførings- eller frafallssannsynligheten for ingeniørstudentene. Dette sistnevnte resultatet gjaldt ikke for de kvinnedominerte studiene, der alder hadde signifikant betydning.

Sosial bakgrunn har ingen signifikant betydning for utfallet av ingeniørstudiet. Det følger dermed at kun for siviløkonomstudiet har foreldrenes utdanningsnivå i noen grad signifikant betydning for studiegjennomføringen. I likhet med de øvrige studiene, viser tabell 5.4 at det å utsette ingeniørstudiet med ett år har en negativ effekt på fullførings- og frafallssannsynligheten.

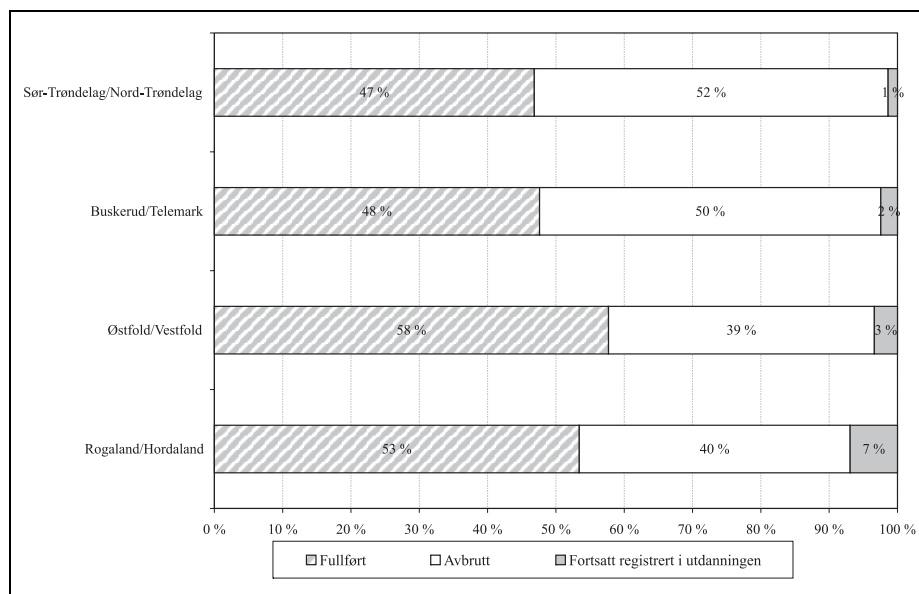
Når det gjelder studiefylke, har vi igjen valgt Rogaland/Hordaland som referanse-kategori (Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Stord/Haugesund og Høgskolen i Stavanger). Vi ser at studenter ved Høgskolen i Buskerud/Høgskolen i Telemark pluss studenter ved Høgskolen i Nord-Trøndelag/Høgskolen i Sør-Trøndelag har både høyere sannsynlighet for fullføring og frafall enn referanse-kategorien. Studenter ved Høgskolen i Østfold/Høgskolen i Vestfold ser også ut til å ha en høyere fullføringssannsynlighet enn referanse-kategorien.

Tabell 5.4 Sannsynligheten for fullføring og frafall vs. fortsatt i utdanningen for ingeniører. Multinomisk regresjon. Effekter av bakgrunnsvariabler: Estimerte parametre og standardfeil.

Bakgrunnsvariabler	Fullføring vs. fortsatt i utdanningen		Frafall vs. fortsatt i utdanningen	
	Estimert parameter	Standardfeil	Estimert parameter	Standardfeil
Konstantledd	4,6758**	2,3050	-0,2555	2,3384
Kjønn (kvinne=1)	0,1408	0,3028	-0,1526	0,3144
Alder	-0,1832	0,1837	0,1417	0,1860
Alder kvadrert	0,0028	0,0035	-0,0022	0,0036
Foreldrenes utdanningsnivå (ref.: Videregående utdanning)				
Høyere utdanning, høyere grad	0,4005	0,4524	0,3705	0,4631
Høyere utdanning, lavere grad	0,1885	0,2572	0,1520	0,2634
Grunnskolenivå	0,0775	0,4346	0,2080	0,4367
Uoppgitt	-0,1947	0,2959	-0,4269	0,3064
Studiefylke (ref.: Rogaland, Hordaland)				
Østfold, Vestfold	0,7935**	0,3841	0,6976*	0,3941
Akershus, Oslo	0,3807	0,3769	0,5169	0,3875
Hedmark, Oppland	0,1859	0,3637	0,3267	0,3756
Buskerud, Telemark	0,9302**	0,4011	1,2764***	0,4056
Aust-Agder, Vest-Agder	0,2962	0,3484	0,0792	0,3649
Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	0,4136	0,4990	0,8935*	0,5024
Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag	1,4860***	0,4867	1,8846***	0,4903
Nordland, Troms, Finnmark	0,6294	0,4334	0,5789	0,4428
Startår på utdanningen (1994 som referanseår)				
	-0,6489***	0,2058	-0,8446***	0,2122
Antall personer som				
fullfører utdanningen		1.124		1.124
avbryter utdanningen		788		788
fortsatt er under utdanning		109		109
Antall personer totalt		2.021		2.021

Noter: 1) Parametrene er merket slik: *** signifikant på 1 prosent nivå (0,01), ** signifikant på 5 prosent nivå (0,05), og * signifikant på 10 prosent nivå (0,10). 2) Den referansepersonen som er benyttet i tabellen, har følgende kjennetegn: Mann, foreldre med videregående utdanning, studert i Rogaland eller Hordaland, og startår på utdanningen i 1994.

Figur 5.6 illustrerer betydningen av studiefylker for ingeniørstudentene. Kun studiefylker som har sikker signifikant betydning for ett av utfallene er inkludert i figuren. I figuren har vi kontrollert for andre variabler som inngår i analysen. Vi ser at det ikke er store forskjeller i fullførings- og frafallssannsynligheten mellom disse studiefylkene.

Figur 5.6 Beregnet sannsynlighet for fullføring, frafall, og det å fortsatt være registrert i utdanningen mot slutten av observasjonsperiode, for mannlige ingeniører som var 21 år ved starten av studiet.

Note: Den referansepersonen som er benyttet i figuren, har følgende kjennetegn: Mann, 21 år (i 1994), ingeniørutdanning, foreldre med videregående utdanning, og startår på utdanningen i 1994.

Referanser

- Berg, L. (1997), «Studieløpet. Om tidsbrukvalg, faglige valg og kunnskapsteoretiske valg», *NIFU rapport 3/1997*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Berg, L., og P. O. Aamodt (1987), «Tid til studier», *Notat 2/1987*, NAVFs utredningsinstitutt, Norges forskningsråd, Oslo.
- Knudsen, K., A. B. Sørensen og P. O. Aamodt (1993), *Endringer i den sosiale rekrutteringen til høyere utdanning etter 1980*, 7. juli 1993, NAVFs utredningsinstitutt, Norges forskningsråd, Oslo.
- Næss, T. (2003), «Studieprogresjon, studieeffektivitet og frafall ved de frie fagstudiene ved universitetene», *NIFU skriftserie nr. 16/2003*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Opheim, V. (2001), «Selektert til suksess? Utdanningsaktivitet og studiefrfall i høyere utdanning blant ungdom med innvandrerbakgrunn og majoritetsbakgrunn», *NIFU skriftserie nr. 22/2001*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Opheim, V., og L. A. Støren (2001), «Innvandrerungdom og majoritetsungdom gjennom videregående til høyere utdanning. Utdanningsforløp, utdanningsaspirasjoner og realiserte utdanningsvalg», *NIFU rapport 7/2001*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Roedelé, S. M., og P. O. Aamodt (2001), «Studiemobilitet i norsk høyere utdanning», *NIFU rapport 9/2001*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Aamodt, P. O. (2001), «Studiegjennomføring og studiefrfall. En statistisk oversikt», *NIFU skriftserie nr. 14/2001*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Aamodt, P. O. (2002), «Studiemobilitet til og fra Universitetet i Oslo», *NIFU skriftserie nr. 10/2002*, Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Oslo.
- Aamodt, P. O., og N. M. Stølen (2003), «Vekst i utdanningssystemet», *Utdanning 2003 – ressurser, rekruttering og resultater*, s. 69–88, Statistisk sentralbyrå, Oslo/Kongsvinger.
- Aamodt, P. O., og L. I. Terum (red.) (2003), «Hvordan, hvor mye og hvorfor studerer studentene? Om læringsmiljø, jobbpreferanser og forståelse av kompetanse i profesjonsutdanningene», *HiO-rapport 2003 nr. 8*, Høgskolen i Oslo.